

Perspektif

AYLIK HABER-YORUM DERGİSİ

HAZİRAN 2016 | YIL 22 | SAYI 252

"Seküler/gayrimüslim çoğunluk toplumu hiçbir sosyal etkisi olmayan Hristiyanlaşmış bir İslam arzusunda."
s. 42

MAKBUL İMAM ARAYIŞLARI

"İrkçi Saldırıları Dikkate Alınmıyor!"
s.28

"Sıkıştığında İmamları Kullanan Anlayış Yanlış!"
s.54

Gözetimdeki Filistinli Çocukların Sayısı Artıyor
s.60

9 772195 547004 06

31.07.16 tarihine
kadar hesap açın
ve ücretsiz Türkiye
havalelerimizden
faydalanın.*

Artık hem beklentilerime
hem de değerlerime uygun
bir banka hesabım var.

Sadece ücretsiz bir hesap değil, aynı zamanda değerlerinize uygun olan bir hesap: Almanya'nın ilk ve tek İslami bankacılık prensiplerine uygun cari hesabıyla, işlemlerinizi faizden uzak bir şekilde gerçekleştirebilirsiniz. Üstelik ücretsiz hesap taşıma servisimizden de faydalanabilirsiniz. Bunların yanı sıra Maestro kartı (EC kartı) ve internet bankacılığıyla işlemlerinizi

rahatça halledin. KT Cari Hesabınız değerlerinize değer katacak. Cari hesabı açarak sunduğumuz hizmetlerden faydalanın.

KT BANK
Islamisch. Sinnvoll. Handeln.

KT Bank AG bir **KUVEYTTÜRK** iştirakidir.

*KT Cari Hesabı açıp, maaş hesabını bize taşıyan yeni müşterilerimiz (maaş tutarı gözetilmeksizin) 31.12.2016 tarihine kadar limitsiz Türkiye havalelerinden faydalanabilirler. Bu kampanya sadece bireysel müşterilerimiz tarafından ve internet bankacılığı üzerinden KT Bank AG hesabından Kuveyt Türk Katılım Bankası hesabına yapılan havaleler için geçerlidir. Her bir havalede en fazla 5.000,- € göndermeniz mümkündür.

*Selamların
en güzeli ile*

“Makbul İmam” Arayışlarının Beyhudeliği

Türkiye’den gelen imamlar Avrupa genelindeki binlerce camide hizmetlerini başarıyla idame ettirirken belli aralıklarla alevlenen bir tartışmaya mütemadiyen konu ediliyorlar. Bu tartışmada “camilerin kontrol edilmesi” ve “buradaki camilerin yurt dışından finanse edilmesinin yasaklanması” gibi talepler dillendiriliyor. Avusturya’da İslam Yasası ile camilerin yurt dışı finansmanının yasaklanmasının ardından bu eğilim Almanya başta olmak üzere birçok ülkede daha güçlü bir şekilde hissedilmeye başladı.

Avrupa’daki Müslümanlara hizmet veren imamların yerel dile hâkim olmaları, yaşadıkları ülkelerin gerçeklerini ve yaşam koşullarını bilmeleri gerektiği konusunda en başta Müslüman cemaat hemfikir. Çünkü herkesten önce Müslüman cemaat dinî konularda kendisine yol gösteren imamların buranın meselelerine vakıf olmasına ihtiyaç duyuyor. Müslüman cemaatin bu tutumuna rağmen imamlara dair tartışma çözüm değil, daha çok sorun üreten bir yaklaşımla gerçekleştiriliyor. Zira yurt dışından gelen imamları dillerine dolayan siyasetçilerin derdi çözüm değil, imamların omuzlarına basarak yükselen bu tartışma sadece sağ söylemlere göz kırparak oy kapma yarışında bir fırsat olarak değerlendiriliyor. Aynı başörtüsü, İslam’ın Almanya’ya/Avusturya’ya ait olup olmadığı ve minarelere dair tartışmalarda olduğu gibi. Bu durumda sağ popülistlerden merkez partilere, liberal Müslümanlardan İslam eleştirmenliğine meslek edinmiş talkshow misafirlerine kadar bu çok sesli senfonide dile getirilen “makbul imam” hiç var olmadı aslında; var olması da mümkün değil. Aynı tartışmayı en çözümsüz şekilde sürdürmekte kararlı olan seslerin sahiplerinin “makbul Müslüman” taleplerinde de aynı durum söz konusu: “Makbul Müslüman”, “makbul imam”, “makbul göçmen”, “makbul azınlık”; bunlar bel-

li dönemlerde siyasi ilgilere göre değişen yansıma alanları sadece. Dolayısıyla bu tartışma devletlerin dini kendi uhdelerine alıp onu bir “makbul vatan-daş” prototipi oluşturma aracına dönüştürmelerinin uzantısı.

Biz de bu düşüncelerden hareketle bu sayıdaki dosyamızda “makbul imam” arayışlarını ele aldık. Ali Mete “mükemmel imam”ın olmadığına değinirken Houssam Hamade tartışmanın bazı siyasetçiler tarafından “altın yumurtlayan tavuk” olarak görülmesini değerlendirdi. Dr. Yaşar Aydın uluslararasılığın arttığı bir dönemde farklılıkların tehdit olarak algılanmasına dikkat çekti. Tartışmalarda sıkça konu edinen DİTİB’te hizmet yapan Hasan Ağırbaş Ho-caefendi ile imamların konuya bakışını, Abdurrahman Reidegeld ile ise meselenin tarihsel ve teolojik arka planını konuştuk.

Gündem kategorimizde Veysel Pountso Alman Vakıfları Göç ve Uyum Bilirkişi Konseyi’nin (SVR) 2016 raporunu eleştirel bir şekilde ele aldı. Prof. Dr. Sarah Carol ile 6 Avrupa ülkesinde gerçekleştirilen EURISLAM araştırması üzerine, Avusturya’daki ayrımcılıkla mücadele kurumu ZARA’dan Claudia Schäfer ile ülkedeki ayrımcılık vakıaları üzerine konuştuk. Londra’nın ilk Müslüman belediye başkanına dair tartışmayı M.A. İbrahim değerlendirdi. Almanya’da haziran ayında düzenlenecek İçişleri Bakanları Konferansı öncesi eyalet içişleri bakanlarına İslam karşıtı suçların ayrı bir kategoride ele alınmasına dair sorular yönelttik.

Dünya kategorimizde Alessandra Bajec İsrail’in gözaltına aldığı çocuk tutuklulara dair bilinmeyenleri kaleme aldı.

Yeni sayımızda görüşmek üzere.

Kalbî selamlarımla,

» BEKİR ALTAŞ

Perspektif 251/2016

Dosyada Fabian Köhler'in İdomeni'den bildirdikleri altında "mülteci krizi" denilen şeyin gerçek boyutlarını ortaya koymuş. "Mülteci krizi" denildiğinde sanki herhangi bir Avrupa başkentinde elektrik kesintisi yaşanmış da belediye yetkilileri bu sorunu gidermek için teyakkuz durumuna geçmişler gibi bir algı var. Söz konusu olanın kadınlar, çocuklar, yaşlılar, erkekler; yani "insanlar" olduğu ne zaman anlaşılacak acaba?

Asım Can Kandemir, Berlin

"Eyaletler Başörtüsü Yasasını Kaldırmamakta Direniyor."

Gabriele Boos-Niazy Almanya'daki başörtüsü yasalarını çok iyi bir şekilde özetlemiştir. Eyaletlerdeki resim incelendiğinde Almanya'da

Müslüman kadınlara yönelik muamelelerin de ne kadar çeşitli olduğu ortada. Belki federal sistemin etkilerinden birisi bu. Anayasa Mahkemesi'nin kararı bile istenmeye istenmeye hayata geçiriliyor. Umarım başörtülü öğretmenlere yönelik bu yıpratıcı tartışma en kısa zamanda tarihe karışır.
Şerife Gölgesiz, Bochum

Yazı İşleri, gelen mektupları kısaltma ve değiştirme hakkına sahiptir. Okuyucu mektupları, dergi redaksiyonunun görüşlerini yansıtmamaktadır.

Bize görüşlerinizi bildirmek için:

Adres Perspektif
Colonia-Allee 3,
D-51067 Köln
Telefon +49 221 942 240-240
Fax +49 221 942 240-201
e-posta okuyucu@perspektif.eu

NSU: Şüpheli Ölümler, Tesadüfler, Cevapsız Sorular

Buna benzer skandal bir dava Türkiye'de olsaydı çoktan yargının tarafsızlığı, güvenlik güçlerinin olayı ört bas etmesinin arkasındaki gizli ilişkiler ortaya çıkartılır ve Türkiye bir "mafya devleti" olarak lanse edilirdi. Ama Almanya'da olunca nedense NSU ile ilgili skandallar, kaybolan dosyalar, şüpheli bir şekilde ölen tanıklar

hiç kimsede infial oluşturmuyor. Katledilen 8 vatandaşımız için adaletin sağlanabileceği ihtimali bence çok uzak, Münih'teki yargılama sürecinde de sıkıcı bir tiyatro izliyoruz sadece.

Asım Yorgancı, Berlin

Suriyeli Amar'ın Bitmeyen Mücadelesi

Amar'ın hikâyesini üzüntüyle okudum. Onun daha önceden oldukça iyi bir maddi durumdan birçok kişiyle ufak bir hapishaneye, oradan da Almanya'ya uzanan yaşamı bizim için uyarılarla dolu bence. Bu insanlar güvenli bir yaşam elde edebilmek için tehlikeli rotalarda travmalar yaşıyorlar,

aynı diğer onbinlerce mülteci gibi. Avrupa'da onlara verilen cevap ise tel örgüler ve sınır dışı etmeler oluyor. Gerçekten çok yazık.
Ayşenur Kaşıkçı, Bern

Avrupalı Müslümanlar İslam İşbirliği Teşkilatının Gündeminde Mi?

Cevap vereyim: Hayır, değil. "Ümmet" denilince sadece Orta Doğu'daki Müslümanların anlaşılmasını anlayamıyorum. Avrupa'daki, Amerika'daki Müslümanlar sanki kendi gündemleri ve sorunları olmayan insanlar olarak algılanıyorlar. Tek gündemleri "İslamofobi" imiş gibi bir kolaycılığa kaçılıyor. Bu aynı zamanda Müslüman ülkelerin "Batı" eleştirisi yapmalarını da mümkün kılıyor. "Batı ırkçı", "Batı İslamofobik" demek çok kolay. Oysa buradaki Müslümanların sorunu çok. İmam eğitimleri, ilahiyat fakülteleri, din dersleri, başörtüsü sorunları yanında dinin anlamını yitirmesi, dil ve kültürün muhafazası gibi konular var. Bu konular ele alınmadığı sürece hiçbir kurum Avrupalı Müslümanların sorunlarıyla tam olarak ilgilenmiş sayılamaz.
Hasan Çolak, Enschede

Almanya

**Zentralkomitee der Katholiken
verteidigt Rede-Verbot für AfD-Politiker***

© FAZ | 25.5.2016

*Katolikler Merkez Komitesi AfD siyasetçilerine konuşma yasağını savunuyor.

Almanya'nın Leipzig şehrinde düzenlenen 100. Katolikler Günü'nde sağ popülist Almanya İçin Alternatif Partisi (AfD) politikacılarına konuşma hakkı verilmeme kararı gündeme oturdu. AfD'nin şimdiye kadar paylaştığı program taslaklarında düşmanca ifadelerin bulunduğunu belirten Alman Katolikleri Merkez Komitesi (ZdK) Başkanı Thomas Sternberg, "Bu karar AfD liderlerinin mültecilere gerektiği durumda ateş açılması gerektiğini söyledikleri zaman alındı. Bu tarz bir şey Katolikler Günü'nde yer yok." dedi. Sternberg, "Bir inanç toplumu dışlayan Hristiyan dinini de tehdit eder." ifadelerine yer verdi.

Avusturya

**Konzert-Amoklauf:
Täter (27) war ein Neonazi***

© Krone | 23.5.2016

*Konser cinneti: 27 yaşındaki fail neonaziymiş

Avusturya'nın Vorarlberg eyaletinin Nenzing kasabasında bir konser alanını basarak etrafa ateş açan Gregor S. 3 kişiyi öldürüp, 11 kişiyi yaraladıktan sonra elindeki tüfelle intihar etti. 27 yaşındaki katilin sabıkalı olduğu ve radikal sağ organizasyon olan "Blood&Honour" grubuna üye olduğu belirtildi.

Avrupa

**Trotz Verbot: Zwölf EU-Staaten
exportieren Waffen an Ägypten***

© Spiegel | 25.5.2016

*Yasağa rağmen 12 AB ülkesi Mısır'a silah ihraç ediyor

Avrupa Birliği'nin Mısır'a silah ve mühimmat teslimatını resmî olarak durdurmasına rağmen birçok Avrupa ülkesi Mısır'a silah ihracatına devam ediyor. Uluslararası Af Örgütü'nün raporuna göre 28 AB ülkesinden 12'si yasağa uymuyor. 2013 yılında yüzlerce protestocunun Mısır'da güvenlik güçlerince öldürülmesi üzerine alınan silah ticareti yasağına uymayan ülkeler arasında Fransa, İtalya, Çek Cumhuriyeti, Bulgaristan ve Almanya var.

Vatikan

**'Our meeting is our
message': Pope
Francis hugs top
imam during
Vatican meeting**

© RT | 23.5.2016

**Buluşmamız bizim mesajımız": Papa Francis el-Ezher imamını Vatikan ziyareti sırasında kucakladı

Papa Francis El Ezher Üniversitesi rektörü Şeyh El Tayyip'le buluştu. Sünni İslam'ın en önde gelen temsilcileri arasında görülen El Tayyip'in ziyaretiyle bir ilk gerçekleşti. Francis'in selefi Papa Benedikt'in 2010 yılında İslam'ı şiddetle özdeşleştiren ifadelerinin ardından El Ezher ile Vatikan arasındaki ilişki tamamen kesilmişti.

Slovakya

**"Binlerce Müslüman
istemiyorum."**

© Sputniknews | 25.5.2016

AB üyesi ülkelere mültecilerin dağıtılması kotasına karşı çıktıklarını belirten Slovakya Başbakanı Robert Fico ülkede çok kültürlülüğün uygulanamayacağını ifade etti. Fico Paris saldırılarının ardından Slovakya'daki bütün Müslümanları gözetim altına almak ve güvenlik riski oluşturdukları gerekçesiyle tek bir Müslüman'ı bile ülkeye sokmamak gibi söylemleriyle de tepki topladı.

Perspektif'i sosyal medyada takip edebilirsiniz!
/perspektifeu

GÜNDEMEN KISA KISA

İslam Düşmanlığı Pençesinde “Unutulmuş Kadınlar”

★ Avrupa İrkçilikle Mücadele Ağı (ENAR) İslam düşmanlığının Müslüman kadınlar üzerindeki etkisini araştıran bir proje gerçekleştirdi. Avrupa Birliği’ne üye sekiz ülkede gerçekleştirilen araştırma söz konusu etkilere karşı mücadele yollarını da ele aldı. Müslüman kadınlar hakkında hâkim olan ön yargılara karşı olumlu mesajların desteklenmesi ve ayrımcılığa karşı eşitliği sağlayıcı hukuki normların etkinleştirilmesini öneren rapor 26 Mayıs’ta yayımlandı.

Araştırma kapsamında edinilen bulgular İslam düşmanlığının endişe verici seviyede olduğunu kanıtıyor. Mesleki anlamda işverenlerin yüzde 50’den fazla bir bölümünün başörtülü kadınlara şans tanımadıkları ortaya çıktı. İş başvurusunda bulunan başörtülü kadınların sadece yüzde 3’ü ön görüşmeye davet ediliyor. Ayrıca Müslüman kadınların yüzde 59’unun hayatlarında en az bir defa sözlü veya fiili saldırıya uğradıkları, büyük bir bölümünün yalnız başına dışarı çıkmaya korktukları belirtiliyor.

Müslüman Öğrenciler Öğretmenle Tokalaşmak Zorunda

★ İsviçre’de Basel Kantonundaki Eğitim, Kültür ve Spor İdaresi (BKSD) Therwil’deki bir okul için yaptığı hukuki incelemenin sonunda Müslüman öğrencilerin öğretmenle el sıkışmaya zorlanabileceği kararını verdi. Karara göre el sıkışmaktan kaçınan öğrencilerin velileri 5.000 Franken’a kadar para cezasıyla cezalandırılabilirler.

Kararın arka planını Therwil’deki bir ortaokulda Suriyeli iki öğrencinin kadın öğretmenin elini sıkıkmaması oluşturuyor. İslam’ın karşı cinsler arasındaki teması yasaklaması nedeniyle kadın öğretmenlerinin elini sıkımayan öğrencilere okul istisnai bir izin vermişti. Bu izin BKSD’nin kararı ile kaldırıldı. “Kadın erkek eşitliği konusundaki kamusal ilgi ve yabancıların entegrasyonu inanç özgürlüğünden daha ağır basar” denilen kararda el sıkışmanın İslam inancının temelini sarsmadığı ve öğretmenin tokalaşmayı sonuna kadar talep edebileceği belirtildi.

Kararı sevinçle karşılayan okul yaptığı açıklamada öğrencilere tokalaşma konusunda yeniden talepte bulunulacağını belirtti.

© Shutterstock/ www.hollandfoto.net

© United to End Genocide

Hollanda Camiler Konusunda Avusturya'nın İzinde

★ Avusturya'da geçtiğimiz yıl güncellenen İslam Yasası ile ülkedeki imamların yurt dışından finanse edilmesi yasaklanmış, ardından Türkiye'den gelen bir imamın ilk kez vizesi uzatılmayarak sınır dışı edilmişti. Benzer talepler senelerdir diğer Avrupa ülkelerinde dile getirilirken Hollanda da camilerin yurt dışından finanse edilmesinin yasaklanmasını istedi. Suudi Arabistan, Türkiye ya da Balkanlar gibi yurt dışından gelen imamlar aracılığıyla bu ülkelerin etki oluşturmaya çalıştığı düşünülüyor.

Sosyalist Parti'den Sadet Karabulut ve Hristiyan Demokrat Parti CDA'dan Pieter Heerma Hollanda'daki camilerin yurt dışından finanse edilmesinin yasaklanması talebinde bulundular. Parlamentodaki diğer partiler tarafından da desteklenen öneri ile Selefilerin ve "ultra Ortodoks" Müslümanların etkisinin azaltılması isteniyor.

Türkiye'den gelen din görevlilerinin ve Türkiye kökenli İslami cemaatlerin aşırı fikirlere karşı bağımsızlık kazandırıcı çalışmalarını görmezden gelen talepler Hollanda'daki Müslüman cemaat tarafından tepkiyle karşılandı.

Rohingya'lar Hâlâ Tehdit Altında

★ Geçen yıl demokratik seçimlerle iktidara gelen Burma hükümetine danışmanlık hizmeti sunan 1991 Nobel Barış Ödülü sahibi Aung San Suu Kyi ülkede yaşayan Müslüman azınlık için kullanılan "Rohingya" tabirinin kullanılmamasını talep etti. Almanya menşeli Tehdit Altındaki Halklar Topluluğu (GfbV)'nun Asya Sorumlusu Ulrich Delius, bunun askerî cunta dönemine ait antidemokratik bir talep olduğunu vurgulayarak, halkların kendilerine has tanımlamalarının yasaklanması durumunda özgürlük ve haysiyet içinde bir yaşamın mümkün olmayacağını savundu.

Burma'da hâlâ 125.000 Rohingya'nın insani olmayan koşullar altında yaşadığını hatırlatan Delius, Aung San Suu Kyi'nin çözüm girişimlerinin inandırıcı olmadığını beyan etti.

Burma devleti Rohingya'ları Bangladeş'ten gelen illegal göçmenler olarak gördüğü için onları "Bengali" olarak tanımlıyor. Birleşmiş Milletler'e göre Rohingya'lar dünyanın en çok baskı ve zulme maruz kalan halkı konumunda.

SVR'nin 2016 Raporu: Din Entegrasyona Engel Mi?

Alman Vakıfları Göç ve Uyum Bilirkişi Konseyi'nin (SVR) 2016 raporu Almanya'daki uyum, dindarlık ve laiklik tartışmalarıyla ilgili ilginç sonuçlar ortaya koydu. Raporda eleştiri toplayan yaklaşımlar yoğunlukta.

VEYSEL POUNTSO*

Alman Vakıfları Göç ve Uyum Birlikli Konseyi'nin (SVR) 2016 raporunda ülkedeki dindarlık ve laiklik hakkında on bir ana mesaj var. Mesajlara yakından bakıldığında SVR'nin dindarlığa dair bakışında eleştirel yanlar da göze çarpıyor.

Raporun birinci mesajında dindarlığa dair soru Goethe'nin Faust adlı eserinden ilhamla "Gretchen sorusu" olarak ele alınmış ve modernleşmeyle birlikte dindarlığın giderek azaldığı tezinin çok yüzeysel olduğuna dikkat çekilmiş. Bu kapsamda dindarlığın tamamen ortadan kalkmadığı, fakat bir transformasyona uğradığı vurgulanıyor.

İkinci mesaj ise din ve entegrasyon arasındaki ilişkiye dair. Burada özellikle din ve entegrasyon arasındaki abartılan ilişki vurgulanıyor. Dinin ne mükemmel bir entegrasyonu sebep olmakta, ne de entegrasyonu tamamen engellemekte olduğu söyleniyor. Farklı dinî grupların entegrasyon konusunda gösterdiği başarı, dinî mensubiyete dayalı ayrımcılık tecrübesiyle ilintili olsa da entegrasyonla ilgili en temel ölçütün kişinin sosyal arka planı olduğu belirtiliyor. Perspektif'e konuşan Prof. Dr. Werner Schiffauer için de ayrımcılık topluma karşı saldırgan ve mesafeli bir tutum benimsenmesine yol açıyor. Schiffauer'a göre bu tarz olumsuz tecrübeler bireyin reddedici bir tutum sergilemesine ve topluma karşı öfke duymasına yol açıyor. Konuyla ilgili açıklama yapan Göç Araştırmaları Avrupa Forumu Başkanı Prof. Dr. Friedrich Heckmann'ın ifadesine göre de dinî inanç sebebiyle yaşanan ayrımcılık vakıaları kişide entegrasyon eksikliğine yol açıyor.

SVR'nin raporunda özellikle Müslümanlarda artan dindarlığın köktendinci tutumlara sebep olduğu belirtiliyor. Hristiyanlarda dindarlığın suç işleme oranlarını azalttığı belirtilirken Müslümanların dindarlığının suç oranlarında bir azalmaya neden olmadığı belirtiliyor. Oysa suç işleyen insanlarla dindarlık arasında kurulan bağlantıda metodik açıdan sorgulanması gerekenler var. Örneğin Schiffauer'e göre eğer hapisanede bir araştırma yapılırsa ve dindarlık sorgulanırsa elbette suç işleme oranına dair is-

“

Müslüman çocukların uyum adına karma yüzme dersine zorlanmasının başarı olarak görülmesi oldukça tartışmalı.

tatistikler pek de anlamlı olmayacaktır.

Raporun üçüncü mesajı terör ve terörün dinlerle ilişkisini ele alıyor. İkisi arasında ilişki ve gerekçeler tespit edilebilmiş olmasına rağmen terör ve din arasında doğrudan bir bağlantının olmadığı, başka faktörlerin de olduğu söyleniyor. Fakat İslam adına gerçekleştirilen terörün dinî konularla ilişkisinin tamamen görmezden gelinemeyeceği ve terörü sadece işsizlik, eğitimsizlik ve ayrımcılık gibi faktörlerle açıklamanın yetersiz olacağı belirtiliyor. Bunun için de terör eylemlerinin faillerinin hepsinin sosyal açıdan mağdur kesimlerden gelmediği ifade edilirken “İslam’ın terörle alakası yok” gibi “siyasi açıdan doğru” ifadelerin ne tamamen doğru, ne de tamamen yanlış olduğu vurgulanıyor. Ailelerinden ve cami cemiyetlerinden koştuktan sonra radikalleşen teröristlere Kur’an’ın köktendinci yorumlarının referans ve meşrulaştırma zemini sunduğu iddia ediliyor.

Raporun devamında dinî cemaatlere –okul-

lardaki din derslerinde olduğu gibi- kamusal alana girme konusunda imkân verildiği, fakat bunun karşılığında tarafsız olmasına rağmen devletin de dinî cemaatlerden bazı taleplerinin olabileceği belirtiliyor. Bu talepler arasında örneğin “dinî cemaatlerin inanç içeriklerini, tarihsel bağlamı dikkate alan ve günümüz koşullarına aktarılabilirliğini eleştirel bir bakışla kontrol eden şekilde yorumlamaları için çaba göstermeleri” gerektiği belirtiliyor. Bu taleple aslında özetle dinlerin yeniden düzenlenmesi ya da son zamanlardaki popüler tabirle “reform edilmesi” isteniyor. Son olarak İslam’ı ve içeriğini anlaşılır hâle getirme konusunun ele alındığı bir tartışmanın gerçekleştirilmesi talebi ile İslam’a değiniliyor ve “Kur’an’ın nazil olduğu dönem açısından değerlendirilmesi” gibi ifadeler dile getiriliyor. Bununla birlikte bu talep yeni anlaşmazlıklar doğuracak nitelikte.

SVR ilginç bir şekilde eğitim alanında, örneğin yüzme dersleri gibi konularda dinî dayanaklı istisnai düzenlemeleri reddediyor ve bu tarz istisnai düzenlemeleri mültecilerin gelişle birlikte entegrasyon politikasını zora sokacak gelişmeler olarak değerlendiriyor. Oysa bu yaklaşımın entegrasyonu mu yoksa asimilasyonu mu teşvik ettiği şüpheli.

Okul çağındaki Müslüman çocukların “uyum sağlamak” adına karma yüzme dersine katılmaya zorlanmasının siyasi açıdan bir

başarı olarak görülmesi oldukça tartışmalı. Schiffauer'e göre bu anlamda uzlaşma yoluna gidilmesi ve yüzme dersleri konusunda örneğin kız ve erkek öğrenciler için ayrı ders uygulamasının başlatılması mümkün. Schiffauer bu konuda diğer eyaletlere göre daha uzlaşmacı bir yaklaşım sergileyen Baviera'yı örnek gösteriyor: "Burada Katolik inancı sebebi ile okul çağındaki zorunlu yüzme dersleri için cinsiyet ayrımı uygulanıyor. İstisnalar yapılması ve uzlaşma yollarının aranması mümkün ve gerekli."

Rapordaki bu tartışmalı yaklaşımın yanında Almanya'da dinlere yönelik "sevecenliğin" dinî çeşitliliğe sahip ve laik bir ülkede sorunlara yol açabileceği ifade ediliyor ve kişinin kendi dinî ölçütlerini "mutlak" kabul etmesi de sorunsallaştırılıyor: "Kişi kendi dinî ölçütlerini mutlak olarak görmediği zaman dinî özgürlük anlaşmazlıklar için bir zemin ya da entegrasyonun gerçekleşmesine bir engel olmaz, daha ziyade bireyler ve toplumun tamamı için olumlu bir kaynak olur."

Oysa başkalarının haklarına zarar verilmediği ve anlaşmazlıklardan kaçınıldığı sürece kişi kendi dinî ölçütlerini "mutlak" olarak görebilir. İnançlı bir insan Alman Anayasası'nın 4. paragrafı uyarınca din özgürlüğüne sahiptir ve Anayasa'ya aykırı durumlar oluşmadıkça inancını yaşamakta özgürdür. Bu yönüyle raporda "dindarlığın" ancak çok "yumuşak" ve

görünmez bir şekilde yaşandığı sürece "sorunsuz" olabileceğine dair algı desteklenmektedir.

Raporda eleştirilecek diğer bir husus ise "çocukların okulda kendi dinî görüşlerine uygun olmayan eğitim içerikleri görmeleri" ve "ebeveynlerin bu düzenlemeyi kabul etmesi" gerektiğinin belirtilmesi. Bu yaklaşım ile ebeveynlerin çocukları üzerindeki eğitim hakkını kısıtlayan bir anlayış destekleniyor. Oysa Schiffauer'e göre bu anlamda da inatlaşma ve anlaşmazlıkları önlemek için uzlaşma yoluna gidilmeye çalışılmalı. Schiffauer eğitim içeriğinin daha iyi aktarılması amacıyla cinsellik eğitimi dersinde uygulanan kız-erkek öğrenci ayrımını örnek gösteriyor.

Özetle Bilirkişi Konseyi yıllık raporuyla beklenti ve taleplerini daha çok İslam'a yöneliyor. Bu anlamda "Gretchen sorusu" sadece bir açıdan ele alınmış. Raporda uzlaşma ve iş birliğine yer verildiği pek de söylenemez. Oysa dinî çeşitliliğe sahip ve çok uluslu bir ülkede olumlu bir ortak yaşam için sorunlara daha uzlaşmacı yaklaşılmalı ve entegrasyonun çift taraflı bir olgu olduğu unutulmamalı.

*Justus-Liebig Üniversitesinde hukuk eğitimi gören Pountso IGMG Kelsterbach Şubesi Gençlik Teşkilatı Başkanlığı ve IGMG Genel Merkez Üniversiteliler Biriminde görev yapmakta, ayrıca yerel, il ve eyalet düzeyinde siyasi katılım çalışmalarında yer almaktadır.

“Hristiyanlar İslam Din Derslerini Savunuyor.”

Avrupa'daki dindarlar kendi dinî hakları hakkında ne düşünüyor? Avrupa'nın altı ülkesinde Müslüman göçmenler ve Hristiyan yerlilerin dinî haklara yaklaşımları konusunda araştırma yapan Prof. Dr. Sarah Carol (Mannheim Avrupa Sosyal Araştırmalar Merkezi) ile araştırmanın sonuçları hakkında konuştuk.

Araştırmanızda sizi şaşırtan hangi bulgulara ulaştınız?

Mevcut literatüre bakıldığında güçlü bir dindarlığın diğer gruplara karşı reddedici bir tutumu beraberinde getirdiği tahmin edilir. Bu çoğu zaman geçerli bir bulgu. Fakat biz araştırmamızda dindar insanların diğer din mensuplarının haklarını daha güçlü bir şekilde savunduğunu tespit ettik. Açıkçası bu sonucu pek beklemiyordum.

Araştırmanızda iki gruptan bahsediyorsunuz: Müslüman mülteciler ve Hristiyan yerli halk. Ancak Müslümanlar giderek daha fazla “yerli” oluyorlar ve göç sayesinde “Hristiyan göçmen” sayısı da artıyor. Bu açıdan bakıldığında Müslümanları “göçmenler” ve Hristiyanları ise “yerliler” olarak değerlendirmek ne kadar doğru?

Müslümanlar Avrupa’da elbette “yerliler”. Fakat dindarlar ve etnisitelerin bir arada yaşamaını incelemek için gruplar arasında bir şekilde ayırım yapmak zorundayız. “Yerli” ifadesi yerine, “ebeveynleri söz konusu Avrupa ülkesinde doğmuş olan kişiler” de diyebilirdik, fakat bu biraz uzun olurdu. Araştırmamızın asli amacı da dindarları “göçmenler” ve “yerliler” olarak ayırmak ve bu şekilde tanımlamak değildi. Yerli halktan aldığımız örneklemeler ağırlıklı olarak Hristiyan’dı ve bunların arasında ebeveynleri İspanya veya İtalya gibi diğer ülkelerde doğmuş kimse yoktu. Odak noktasında ebeveynleri Müslüman olan ve eski Yugoslavya, Türkiye, Fas veya Pakistan kökenli olan insanlar vardı.

Diğer göçmen gruplar hakkında birçok bilgiye sahibiz, ancak Müslüman gruplar arasındaki çeşitliliği incelememize yardım edecek bilgimiz fazla yok, çünkü örneğin Almanya’da yaşayan Pakistanlılar çok küçük bir bölümü teşkil ediyor ve mevcut veriler sistematik bir araştırma yapmamıza izin vermiyor. Bu sebeple biz Avrupa’daki altı ülkede bulunan bu dört grubu inceledik. Böylece bunların gerçekten grup farklılıkları mı olduğunu yoksa aynı kökene sahip insanların yaşadıkları ülkeye bağlı olarak farklı tutumlara mı sahip olduklarını görmeyi amaçladık.

**Araştırma yaptığınız ülkeleri “kısıtlayıcı” kon-
tektler ve “uyumlu” kontektler olarak ayırıyor-
sunuz. Hangi ülkeler kısıtlayıcı, hangileri uyumlu
ve neden?**

Almanya, Belçika, Hollanda, Fransa, İsviçre ve Büyük Britanya’da Hristiyanlar ve Müslümanlara ne kadar hak tanındığına bağlı olarak dört farklı model belirledik. Bir tarafta farklı dinî grupların devlet tarafından eşit şekilde desteklendiği Hollanda var. Müslüman cemaat Hollanda’da bu destekten faydalanabilmiş, okullar ve medya gibi kendi kurumsal yapılarını oluşturabilmiş. Aynı şekilde Birleşik Krallık da kendi devlet kilisesi olmasına rağmen Müslüman cemaate ve Hindularla Sihler gibi diğer dinî gruplara karşı oldukça destekleyici bir tutum içerisinde. Burada din ve devlet arasındaki katı ayırım Müslüman cemaatin eşit haklar talep etmesini de kolaylaştırmış durumda.

Almanya, Belçika ve İsviçre’nin Almanca konuşulan bölgelerinde devlet farklı cemaatlerle din dersinin organize edilmesi gibi bazı konularda iş birliği yapıyor. Bununla birlikte örneğin Almanya’daki Müslüman cemaate diğer hakların da büyük oranda ilişkili olduğu kamu tüzel kişiliği tanınmıyor.

En kısıtlayıcı olan yerler ise İsviçre ve Belçika’nın Fransızca konuşulan bölgeleri ve özellikle Fransa. Fransa’nın bazı alanlarda din ve devlet işlerini birbirinden ayırması Müslümanların haklarını elde etmelerini zorlaştırıyor. Böylece Hollanda ve Birleşik Krallık; Almanya, Belçika, Fransa ve İsviçre’ye göre daha destekleyici modellere sahipler.

“

Hollanda’daki Müslümanlar ve yerli halk öğretmenlerin başörtüsü takmasını savunurken Fransa’dakilerin bu konudaki desteği daha az.

Müslümanlar farklı Avrupa ülkelerinde dinî hakları bakımından hangi yaklaşımlara sahipler?

Bazı hakların savunulması bakımından ülkeler arasında belirgin farklılıklar var. Örneğin Almanya ve Belçika’da Hristiyanlar ve Müslümanlar için din derslerinin hem Müslümanlar hem de çoğunluk toplumu mensupları tarafından şiddetle savunulduğunu görüyoruz.

Buna karşın Fransa’daki Müslümanların laikliği daha fazla benimsediği ve göçmen/Müslüman kökenli olmayan Fransızlara uyum sağladığı görülüyor. Hollanda’daki Müslümanlar ve yerli halk öğretmenlerin başörtüsü takmasını büyük ölçüde savunurken Fransa’dakilerin bu konudaki desteği daha az. Fransa’daki Müslümanlar bu anlamda laikliği benimsemiş. Yine de Fransa’daki Müslümanlar ülkedeki gayrimüslimlere kıyasla hem kendi hem de Hristiyanların dinî haklarını daha fazla savunuyorlar.

Araştırmanıza göre dinî semboller sorunlu gibi görünüyor. İnsanlar kamusal alana yansıyan dinî sembollerden neden rahatsız oluyor?

“Neden” sorusuna doğrudan bir cevap vermem mümkün değil. Ancak başörtüsü ile ilgili tartışmada genellikle liberal cinsiyet değerleri ileri sürülüyor ve başörtüsünün bu değerlerle uyumsuz olduğu dile getiriliyor. Ama görünen o ki sorun bunun da ötesinde genel olarak kamu kuruluşlarında dinî sembollerin kullanılması. Zira araştırmamızda gayrimüslimlerin okullarda Hristiyanlığa ait sembollerin kullanılmasını, din dersini destekledikleri kadar desteklemediklerini gördük. Burada dinî açıdan tarafsızlık talebinin okullarda daha büyük olduğu görülüyor. Örneğin eyaletler arasında büyük ölçüde fikir ayrılıkları olmakla beraber Almanya’da okullarda haç sembolü bulunması oldukça eleştirel karşılanıyor.

Sizce başörtüsüne dair tartışmalarda ne tarz hatalar var?

Ben başörtüsüne dair tartışmanın önemli ama çok da duygusal bir tartışma olduğunu düşünüyorum. Bir bilim insanı olarak tabii ki farklı dine mensup öğretmenlerin (sadece Müslümanlar değil) dinî semboller taşıması-

nın eğitim, zihniyet ve kimlik üzerindeki olası sonuçlarına ilişkin araştırmaların yön verdiği daha bilinçli bir tartışmanın olmasını savunuyorum. Ayrıca başörtüsüyle ilgili Almanya'daki bazı eyaletlerin başörtüsüne yasal düzenlemeler açısından olumsuz yaklaşımlarının toplumun tamamı üzerindeki sonuçları hakkında, örneğin bu durumun dindarlar arası ilişkileri olumsuz etkileyip etkilemediği hakkında bilimsel araştırmaların yapılması da faydalı olacaktır.

Araştırmanızın sonuçlarından biri Müslümanların inançlarına bağlı oldukları ölçüde diğer dinlere karşı hoşgörülü oldukları. Öte yandan kamuoyunda Müslümanların dindarlığının sıkça sorunsallaştırıldığını da biliyoruz. Dindarlığın olumlu etkisi göz ardı mı ediliyor sizce?

Dindarlık ve diğer dindarların dinî haklarına ilişkin değerlendirme arasındaki olumlu ilişki sadece Müslümanlar için değil Hristiyanlar için de geçerli. Dindarlığın yardımseverlik ve dayanışma gibi gayet olumlu sonuçları var. Ancak aşırı dindarlığın ters etkisine ilişkin yeterli örnek de mevcut. Bu özellikle bir dinin diğerlerinden üstün görüldüğü ve devlet tarafından belirgin ölçüde kayırıldığı durumlarda söz konusu. Akademik araştırmalar dinin birçok yüzü olduğunu ve hangi dinî davranış ve inancın olumlu veya olumsuz etkilerinin olabileceğinin ayrılması gerektiğini gösteriyor. Dinî etkilerin çeşitliliği bilimsel tartışmalarda kabul edilirken, kamuoyu tartışmalarında durum genellikle böyle değil.

Dindarlar Avrupa'da azınlık durumunda. Bu açıdan Müslümanlar ve diğer dindar insanlar arasında ne gibi yeni iş birliği olanakları ortaya çıkabilir?

Bizim verilerimizde inançlararası hoşgörüyü görüyoruz. EURISLAM projesi çerçevesinde yürüttüğümüz medya tartışmalarını analiz ettiğimizde Avrupa'da kiliselerin de Müslümanları destekleyici bir tutum içinde olduğunu görüyoruz. Bu durum farklı cemaatleri birleştiren dinin toplumsal rolünün güçlendirilmesinin gerçekten de olumlu sonuçlar doğuracağı şeklinde yorumlanabilir.

“

Dinî etkilerin çeşitliliği bilimsel tartışmalarda kabul edilirken, kamuoyu tartışmalarında durum böyle değil.

Bazı devletlerde gözlemlediğimiz üzere azınlıkta olanların diğer grupların haklarını kısıtlamak istemesi çok akıllıca değil. Birleşik Krallık örneğinde genellikle aynı haklar talep edilebildiği için bir grubun dinî haklara sahip olmasının diğer grubun taleplerini elde etmesini kolaylaştırdığını görüyoruz.

Almanya'da İslami cemaatlerle eyaletler arasında imzalanan devlet anlaşmaları hakkında ne düşünüyorsunuz?

Bu anlamdaki sıkıntılardan biri Müslüman cemaatin örneğin Katolik Kilisesi'nden daha az merkezîyetçi olması. Farklı sayıda üyeleri temsil eden farklı cemaatler mevcut. Dolayısıyla devletin karşısında tek bir muhatap ve Almanya'daki Müslümanları temsil eden tek bir organizasyon yok. Bu sağlanmadıkça işlerin çok da kolay olmayacağını düşünüyorum. Ancak bazı eyaletlerde bu durum aşılmış ve din derslerinin organizasyonu için bazı cemaatlerle münferit kararlar alınmış durumda.

2050 yılında Avrupa'daki İslam'ı nerede görüyorsunuz?

Tüm Batı Avrupa ülkelerinin (İsviçre hariç) İslami haklar konusunda uzun vadede giderek artış gösteren güçlendirici bir tutum içinde olduğunu gözlemledik. Bu haklar demokratik temel haklarla bağdaştırılabilir olduğu sürece bu eğilimin devam etmesini bekliyorum. Ancak muhtemelen durumun nasıl bir gelişim göstereceği idaredeki partilerin dağılımına, burada yaşayan (seçme hakkına sahip) Müslüman sayısına, bunların nereden geldiğine ve ihtiyacın devam edip etmeyeceğine veya gelecek nesillerde dinî uygulamaların azalıp azalmayacağına bağlı olacak.

İbrahim Yazıcı sordu.

Koruyucu Aileye Verilen Çocuğun Dinî Aidiyetini Kim Belirler?

Faslı bir annenin koruyucu aileye verilen çocuğu annenin Müslüman olarak yetiştirilme talebine rağmen vaftiz edilmek istenince mesele mahkemeye taşındı. Karar koruyucu ailelerdeki çocukların dinî kimlikleri konusunda velilerin tayin edici rolün altını çizdi.

BURAK ALTAŞ*

Almanya'da Gençlik Daireleri (Jugendämter) eliyle yürütülen koruyucu aile pratiği uzun yıllardır çocuklarını kaybeden ailelerin kâbusu olmuş durumda. Şiddet, ilgisizlik, istismar, madde bağımlılığı gibi çeşitli durumların ve çocuğun gelişimine zarar verici bir aile ortamının tespit edilmesiyle birlikte ailelerin elinden velayet hakkı alınabiliyor. Bu durumda çocuklar ya yurtlara ya da koruyucu ailelere yerleştiriliyorlar.

Aslında bir çeşit kriz yönetimi olarak kullanılan bu metot geçicilik üzerine kurulmasına rağmen velayeti alınan çocukların ailelere geri teslimi noktasında ciddi sıkıntılar yaşanıyor. T.C. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı'nın 2014 yılında açıkladığı verilere göre bu çocukların yarısı kendi ailelerinde tehlikede oldukları gerekçesiyle geri verilmiyorlar. Senelerce süren hukuk mücadelesi hem aileyi hem de çocuğun gelişimini tahrip ediyor. Tüm bu kargaşa içerisinde çocuğun kaybı ile beraber endişe veren bir husus daha var: Çocuğun dinî eğitimi.

Alman Anayasasına göre çocuklar 14 yaşına kadar hür iradelerini kullanarak bir dine

tabi olmazlar. Dinî düşünce, Tanrı tasavvuru gibi konuları belli bir zihinsel düzeye geldiklerinde kavrayabilecekleri varsayılır. Misal olarak okullarda din dersinden muaf tutulmak için verilen dilekçeyi ebeveynlerin vermeleri gerekirken, öğrenci 14 yaşına geldiğinde anne ve babasının onayı olmaksızın din dersinden çıkabilir. Ancak bu düzeye varana kadar çocuğun hangi dine tabi olduğunu ebeveynleri belirler.

Ebeveynlerin bu hakkı mart ayında Hamm Yüksek Eyalet Mahkemesi tarafından görülen bir davada teyit edildi. Gerekçeli karar mayıs ayında yayınlandı.¹ Davaya konu olan vakıada Fas kökenli Müslüman bir annenin 2007 yılında gerçekleşen doğumundan hemen sonra velayeti önce kısmî olarak ve ardından tamamen elinden alındı. Anne velayet davası boyunca ilgili mahkemeye gönderdiği yazılarda çocuğunun Müslüman olarak yetişmesini istediğini defalarca yineledi. 2009 yılında çocuğun sürekli olarak Katolik bir aileye verilmesiyle birlikte sorunlar baş göstermeye başladı. Koruyucu ailenin çocuğu vaftiz edebilmek için Aile Mahkemesi'ne başvuruda

bulunmasından sonra anne mahkemeye itirazda bulundu. Böylece velayet davasından sonra ikinci bir hukuki mücadele başlamış oldu.

Yüksek Mahkeme Anneyi Haklı Buldu

Dorsten Aile Mahkemesi'nin koruyucu ailenin vaftiz talebine olumlu karar vermesinden sonra çocuğun annesi Hamm Yüksek Eyalet Mahkemesi tarafından haklı bulundu. Gerekçeli kararda benzer durumda olan Müslüman aileler için önemli bulgular mevcut. Çocukların dinî eğitimine ilişkin yasanın (Alm. "Gesetz über die religiöse Kindererziehung" / KErzG) 3. maddesinin 1. fıkrası uyarınca çocuğun dinî mensubiyeti hakkında karar verecek olan mercii sadece kısmî velayet hakkına sahip olsalar dahi velilerdir. Velayet hakkının velilerden tamamen alınmış olması durumunda ise kararı Aile Mahkemesi'nin onayını da almak şartıyla vasi (Alm. "Vormund") verir.

Davada koruyucu aile ve Gençlik Dairesi'nin argümanına göre velayetin anneden tamamen alınmış olmasından ötürü vasi olarak koruyucu ailenin kararı geçerli sayılmalıdır. Çocuğun vaftiz edilmesi talebine Dorsten Aile Mahkemesi de onayını verdiği göre annenin itirazı reddedilmelidir. Ancak tam bu noktada mezkur maddenin 2. fıkrasının 6. cümlesinde geçen kural önem kazanmaktadır.

İlk Tayin Hakkı

Bu kurala göre velayetin vasiye verilmesinden önce çocuğun dinî mensubiyeti belirlenmiş ise bu mensubiyet değiştirilemez. Bu ilk tayin hakkı velilerin hangi sebepten ötürü olursa olsun velayeti kaybetmeleri durumunda çocuklarının kendi inançlarına göre yetiştirilme imkânına hizmet etmektedir.

Koruyucu aile ve ilgili Gençlik Dairesi Yüksek Eyalet Mahkemesi önünde görülen davada Faslı annenin velayet hakkının do-

ğumdan hemen sonra elinden alınmış olmasından dolayı çocuğunun dinî mensubiyetini belirle(ye)mediğini ileri sürerek ilk tayini kendilerinin yaptığını, buna göre çocuğun vaftiz edilerek Katolik olmasına herhangi bir maninin bulunmadığını iddia ettiler. Görüşlerine dayanak olarak ayrıca dava sırasında dokuz yaşında olan çocuğun da vaftiz olmayı arzu ediyor olması, buna izin verilmemesi durumunda çocuğun kendisini bulunduğu sosyal ortamdan dışlanmış hissedeceği, bunun ise çocuğun gelişimine zarar vereceği ileri sürüldü.

Bu bakış açısına karşı Faslı anne tarafından dile getirilen "Her çocuk İslam itikadına üzerine doğar" görüşü mahkemece kabul görmedi. Ancak mahkeme başka bir sebepten ötürü anneyi haklı buldu: Doğumdan sonra sadece kısmî velayeti kaybeden anne, hâlâ çocuğun dinî mensubiyetini tayin hakkına sahip bir pozisyonda bulunuyordu. Bu statüye sahipken Aile Mahkemesi'ne gönderdiği mektuplarda kullandığı cümleler, Yüksek Eyalet Mahkemesi için yeterli delil sayıldı. Yazışmalarda annenin çocuğunun Faslı ve Müslüman kimlikleriyle yetişmesini istediğini belli eden ifadeler, mahkemece çocuğun dininin İslam olarak tayin edilmesini ve vasi tarafından değiştirilemeyeceğinin kararlaştırılmasını sağladı.

Faslı annenin mektuplarında kullandığı cümlelerin yeterli delil sayılmış olmasıyla birlikte mahkeme bilhassa çocuğun doğum belgesinde dinî mensubiyet hanesinin doldurulmasının da yeterli sayılabileceğini ifade etti. Ailelerin doğumdan hemen sonra bu tür önlemleri önemsemeleri günün birinde çıkabilecek olası sorunlardan kaçınmak adına faydalı olacaktır.

*Münster Üniversitesinde Hukuk eğitimi gören Altaş ayrımcılıkla mücadele kuruluşu Fair international e.v. da çalışmaktadır.

¹ OLG Hamm, 29.03.2016, Dosya No. 2 UF 223/15.

İslam Karşıtı Suçlar 2017'de Kayıt Altında

Almanya'da İslam karşıtlığı sebebiyle işlenen suçlar ayrı bir kategoride ele alınmıyor. Almanya'da 16 eyaletin İçişleri Bakanları haziran ayında düzenlenecek İçişleri Bakanları Konferansı'nda konuyu görüşecek. İlgili düzenlemenin 1 Ocak 2017'de yürürlüğe girmesi planlanıyor.

ELİF ZEHRA KANDEMİR

Almanya'da Müslümanlara ve İslami kurumlara yönelik saldırılar polis istatistiklerinde ayrı bir kategoride kayıt altına alınmıyor. Birçok vakıda güvenlik güçleri saldırganların İslam karşıtı bir saikle hareket ettikleri gerçeğini görmezden geliyorlar. Bu durum haziran ayında 16 eyaletin İçişleri Bakanının katılacağı İçişleri Bakanları Konferansı'nda ele alınacak. Konferansta meselenin ele alınmasının ardından İslam karşıtı suçların 1 Ocak 2017'den itibaren artık "İslam düşmanlığı" kategorisi altında listelenmesi planlanıyor.

Sol Parti Federal Milletvekili ve İç Politika Sözcüsü Ulla Jelpke'ye göre İslam karşıtı suçlarla ilgili ayrı bir kategori açılmasında oldukça geç kalınmış durumda. Şimdi bu kategorinin hayata geçirilmesi için 2017'nin beklenmesini de bir gecikme olarak gören Jelpke bürokratik açıdan uzun olan bu süreyi tatmin edici bulmadığını belirtiyor. "Toplumun geniş kesiminde büyüyen İslam

düşmanlığı ile mücadele etmek için öncelikle bu saikle gerçekleştirilen saldırıların boyutları hakkında açık bir resme ihtiyacımız var." diyen Jelpke Alman Federal Parlamentosuna düzenli olarak verdiği soru önergeleriyle İslam karşıtı suçların federal düzeyde gündemde kalmasını sağlayan en önemli aktörlerden de biri.

Eyalet İçişleri Bakanlarının Tutumu

Öte yandan haziran ayında yapılacak İçişleri Bakanları Konferansı'nda ele alınacak konuya dair eyaletler farklı görüşlere sahipler. Müslüman nüfusun görece daha az bulunduğu ve İslam düşmanı Pegida gibi hareketlerin hızlı bir şekilde neşet edebildiği doğu eyaletlerinin yaklaşımını incelemekte fayda var.

İslamiQ editörü Esra Lale 16 eyaletin içişleri bakanlıklarına "Eyaletiniz Müslüman karşıtı suçların ayrı bir kategoride kaydedilmesini destekliyor mu?" sorusunu yöneltti.

9 eyaletten gelen cevaplar meseleye eyaletler arası yaklaşım farklarını da ortaya koyuyor:

Baden Württemberg değişen hükümet nedeniyle İçişleri Bakanları Konferansı'na katılacak yeni İçişleri Bakanının tutumu hakkında bilgi vermek istemezken sağ popülist Almanya İçin Alternatif Partisinin (AfD) yüzde 15 oy alarak üçüncü sıraya yükseldiği Saksonya Anhalt Eyaleti Basın Sözcüsü Stefan Brodtrück, sorunun muhatabının İçişleri Bakanları Konferansı olduğunu belirtti. Brodtrück'e göre "Uzman fikirleri

öncesinde eyaletlerin pozisyon belirtmesi bizi hedefe ulaştırmaz.”

Mecklemburg-Vorpommern Eyaleti sözcüsü Marion Schlender'e göre de konferans öncesi fikir belirtmek mümkün değil. Aynı şekilde Saarland Eyaleti Basın Sözcüsü Katrin Thomas da İçişleri Bakanları Konferansı çalışma gruplarının kararlarının kamuya açık olmadığını ve konuya ilişkin değerlendirmelerin devam ettiğini belirtiyor.

Saksonya konuya dair detaylı bilgi verebilen eyaletler arasında. Eyalet Basın Sözcüsü Patricia Vernhold Saksonya polisinin İslam karşıtı suçları siyasi motivasyonlu suçlar (PMK) kategorisindeki “nefret suçları” başlığı altında kaydettiğini, fakat ayrı bir alt başlığın olmayışı sebebi ile şimdiye kadar bu suçlara dair kesin rakamların olmadığını söylüyor ve ekliyor: “Konuya dair nihai rapor İçişleri Bakanları Konferansı'nın iç kurullarında görüşülecek.”

Burada daha önceki gelişmeleri hatırlamakta fayda var: Federal Meclis tarafından Nasyonal Sosyalist Yeraltı (NSU) Meclis Araştırma Komisyonu nihai raporunda diğer önerilerin yanı sıra 2001 yılında yürürlüğe koyulan “siyasi motivasyonlu suçlar” (PMK) başlığının revize edilmesi önerisi de yer alıyordu. Bu rapora dikkat çeken Aşağı Saksonya sözcüsü Nadine Bunzler, İçişleri Bakanları Konferansı tarafından görevlendirilen Federal-Eyalet Çalışma Grubu'nun PMK başlığı konusunda önerilerde bulunduğunu ifade ediyor. Eyalette bu adımın olumlu karşılandığını belirten Bunzler'e göre, “bu genişletme sayesinde Müslüman karşıtı suçların kesin bir şekilde kaydedil-

mesi ve değerlendirilmesi de mümkün olacak.”

Brandenburg polisine göre suçların kaydedilmesi, suçun motivasyonuna dair gerçekçi bir değerlendirmeyi mümkün kılmalı. Eyalet sözcüsü Susann Fischer'e göre federal ve eyalet düzeyinde bütüncül uygulama ölçütleri sağlanmalı.

Bavyera İçişleri Bakanı Joachim Herrmann cevap veren eyaletler arasındaki kararlı pozisyona sahip: “İçişleri Bakanları Konferansı'nda suç kayıtlarında ek kategorilerin uygulanmasını savunacağım. Burada amaç siyasi motivasyonlu suçların nüfusun hangi gruplarına karşı işlendiğinin daha iyi bilinmesi. Ancak bu şekilde faillere yönelik girişimlerde bulunabilir ve önleyici tedbirler geliştirebiliriz. Bu anlamda öncelikle İslam ya da Hristiyan karşıtı suçların veya Romanlara yönelik suçların ayırt edilmesi gerek.”

Berlin İçişleri İdari Sözcüsü Tino Brabetz ise eyaletin ayrı bir kategori açılmasını desteklediğini belirtiyor. Brabetz geçen sürede siyasi motivasyonlu suçların ayrı kategorilerde değerlendirilmesine yönelik ihtiyacın da arttığına dikkat çekiyor.

İslam düşmanı suçların ayrı kategoride kaydedilmesine dair bürokratik sürecin ne kadar hızlı işleyeceğini kestirmek zor. Fakat 2017, İslam karşıtı suçların boyutlarına dair resmî istatistiklerin yayımlandığı bir yıl olacak. Gerçek veriler karşısında siyaset ve sivil toplumun İslam karşıtı suçlarla ne tarz bir mücadele içerisine gireceğini önümüzdeki birkaç yıl içerisinde görebileceğiz; nihayet.

Avrupa'nın Favori Düşmanına Dair İlk Rapor

Avrupa çapındaki İslam düşmanlığını konu eden ilk rapor geçtiğimiz günlerde Avrupa Parlamentosu'na sunuldu. Rapora göre İslam düşmanlarının bu nefreti geliştirirken aslında Müslümanlara ihtiyacı yok.

FABIAN KÖHLER*

Thomas K. getirdiği domuz kafalarını parmaklıklara astığı sırada İslam Kültür Merkezi'nin üyeleri futbol seyrediyorlardı. Aşırı sağcı Thomas K. Graz Camisi'nin minaresini kanla kirlettiğinde ise saat 23 sularıydı. Bundan önce aynı kişi Facebook üzerinden "Avrupa'nın İslamlaşmasına" savaş ilan etmişti: "Zamanı geldi! Haydi savaşa! İç savaş başlamalı!" Ne var ki bir heyecanla Müslümanlara savaş açan Thomas K.'nin bu girişimi polis karakolunda son buldu.

5 Mayıs tarihinde Graz'daki İslam Kültür Merkezi'ne yapılan bu saldırı sıra dışı bir durum teşkil

etmiyor. Diğer ülkelerde olduğu gibi Avusturya'da da Müslümanlara ve onların kurumlarına yönelik saldırılar artıyor. Bununla beraber bu saldırının sıra dışı olan tarafı polisin önceden tanıdığı bu failin yoldan geçen dikkatli bir vatandaş sayesinde aynı gece tutuklanabilmiş olması. Bu gibi İslam karşıtı saldırılarda görülen artış ve güvenlik politikaları bağlamında bu soruna yeterli hassasiyetin gösterilmemesi uzmanların Avrupa çapındaki ilk İslamofobi raporunu hazırlamasının altında yatan iki neden.

2016 yılının Mayıs ayının başında "Avrupa İslamofobi Raporu" Brüksel'de Avrupa Parlamento-

su'na sunuldu. 37 uzman 25 ülkeye dair raporlarla Avrupa'daki İslam düşmanlığının ulaştığı seviyeye genel bir bakış sunuluyor ve siyaset ile toplumun bu sorunla nasıl başa çıkabileceğine ilişkin önerilere yer veriliyor. Araştırmayı hazırlayanlar özellikle mülteci krizi ve Fransa'da gerçekleştirilen terör olayları sonucunda saldırıların çoğaldığını ve Müslümanlara karşı ön yargıların arttığını raporluyorlar. Örneğin Charlie Hebdo'ya düzenlenen saldırının ardından Fransa'da gerçekleştirilen İslam karşıtı saldırılar beş kat artmış. Anketler gelen noktada birçok ülkede halkın çoğunluğunun Müslümanlara karşı düşmanca bir tutum içinde olduğunu gösteriyor.

İslamofobi İçin Müslümanlara Gerek Yok

Bununla beraber İslam düşmanlığı sadece Fransa gibi büyük Müslüman azınlığa sahip ülkelere özgü bir sorun değil. Müslüman nüfusu yok denecek kadar az olan ülkelerde bile İslam karşıtı gruplar ve partiler büyük rağbet görüyor. Örneğin Macaristan'da aşırı sağcı Genç Demokratlar Partisi'nin (Fidesz) Başkanı Antal Rogán "Birleşik Avrupa Halifeliği'ne" karşı uyarıda bulunurken eski Kültür Müsteşarı László L. Simon olası bir yabancılaşmaya karşı koyabilmek için daha çok çocuk dünyaya getirme çağrısı yapıyor. Macaristan'ın Müslüman nüfusu yüzde yarım bile değil. Uzmanlar Litvanya, Polonya veya Slovenya gibi ülkelerde de İslam düşmanlığının "insanları harekete geçirmek için kullanılan başarılı bir araç" olduğunu tespit ediyor. Bu anlamda Müslümanlar gerçekte olduklarından daha fazla suça ve şiddete eğilimli olarak algılanmakla kalmıyor, aynı zamanda Müslümanların sayısı da belirgin ölçüde gerçek sayının üzerinde tahmin ediliyor. Bu sebeple raporun en önemli tespitlerinden biri şu: Müslüman karşıtı ırkçılık için aslında Müslümanlara ihtiyaç yok.

İslam Karşıtı Suçlar Kaydedilmiyor

"Geçmişte İslamofobi hakkında bir dizi iyi rapor hazırlandı, ancak bu raporlar tek tük ve az sayıda ülke için geçerliydi." diye ifade ediyor Farid Hafez. Salzburg Üniversitesi'nde görev yapan siyaset bilimci, İstanbul'da bulunan Türk-Alman Üniversitesi'ndeki meslektaşısı Enes Bayraklı ile

“

Uzmanlar Litvanya, Polonya veya Slovenya gibi ülkelerde de İslam düşmanlığının insanları harekete geçirmek için kullanılan başarılı bir araç olduğunu tespit ediyor.

birlikte bu ülkeler arası araştırmayı hazırlamış. Bundan sonra yıllık olarak yayımlanması planlanan raporun "Avrupa'da İslam düşmanlığı konusundaki tartışmalar için yeni bir zemin oluşturması" hedefleniyor.

Raporda Almanya için de İslam karşıtı birçok vakia listeleniyor. Bunlar Pegida yürüyüşlerinden Köln Büyükşehir Belediye Başkan Adayı Henriette Reker'e karşı düzenlenen bıçaklı saldırıya ve yılbaşı gecesi Köln'de yaşanan saldırılar sonucunda Alman medyasında İslam karşıtı klişelerin yayılmasına kadar uzanıyor. Bununla beraber Müslümanlara ve kurumlarına yönelik somut saldırılarda da artış var. Federal İçişleri Bakanlığı 2001 yılının başından 2016 Mart ayına kadar Müslümanların ibadethanelerine yönelik 416 siyasi motifli saldırı tespit etmiş durumda. Ancak İslami cemaatler ve ırkçılık karşıtı inisiyatifler bu husustaki asıl rakamın çok daha yüksek olduğunu söylüyor. Rapora göre bunun nedeni açık: "İslamofobiyle ilgili en sıkıntılı hususlardan biri Almanya'daki İslamofobik vakalara ilişkin güvenilir ve kapsamlı verilerin bulunmaması." Almanya'da ve birçok diğer Avrupa ülkesinde, Graz'daki camiye yönelik gerçekleştirilen saldırıda da olduğu gibi İslam karşıtı suçlar polis tarafından kaydedilmiyor. Uzmanların İslam karşıtı suçların en azından kaydedilmesi yönünde siyasete yönelttiği talep, İslam düşmanlığı ile mücadelede kat edilmesi gereken yolun daha ne kadar uzun olduğunu gösteriyor.

*Jena ve Şam'da Siyaset ve İslam Bilimleri eğitimi gören Köhler, serbest gazeteci olarak çalışmaktadır.

Müslümanlarla İlişkilerde Kurumsal Tedirginlik

Almanya'nın Aşağı Saksonya eyaletinde İslami cemaatlerle eyalet hükûmeti arasında Devlet Anlaşması müzakereleri sürerken mevcut hâliyle anlaşma Müslümanlara yönelik kurumsal tedirginliğin ete kemiğe bürünmüş hâli olarak görülüyor.

SEMİH A. ATEŞ

2016'nın nisan ayında Aşağı Saksonya Şurası yeni yönetimini seçti. Şimdiye kadar Şura'nın müdürü olan Recep Bilgen seçim sonucu Şura Başkanı oldu. 45 yaşındaki mühendis Bilgen, Şura'ya uzun seneler başkanlık yapan Avni Altın'er'in yerine geçmişti. Bu gayet sıradan gelişme ortalığı velveleye verdi; sebep olarak ise yeni başkan Recep Bilgen'in İslam Toplumu Millî Görüş (IGMG) kökenli olması gösterildi.

Yeni yönetime dair tartışmalar ve Şura ile eyalet hükûmetinin gerçekleştirdiği Devlet Anlaşması müzakereleri Müslüman temsil kurumlarına güvensizliği bariz bir şekilde gösteriyor. Aşağı Saksonya Şurasıyla -IGMG'nin de gösterdiği destek sonucu- ortaklaşa çalışmaların iyi sonuçları hatırlanırken bu durum oldukça üzücü.

Şura'da yeni yönetimin seçilmesinden kısa bir süre sonra eyalet hükûmeti Avni Altın'er'in görevden ayrılışını üzüntüyle karşıladığını belirtti. Hükûmet sözcüsünün ifadelerinden çok açık bir

kuşku okunuyordu. Yeni yönetime güvensizliğin olmadığı, ama yeni idarenin kendisini nasıl takdim edeceğinin beklendiği söyleniyordu.

Recep Bilgen'e göre ise yönetimdeki kişi değişiklikleri Şura gibi demokratik yapıya sahip olan bir kurumda oldukça normal: "Şura Aşağı Saksonya'daki Müslümanların bağımsız bir dinî cemaati ve kendisini Alman toplumunun bir parçası olarak görüyor." Ayrıca Bilgen'in ifadelerine göre Aşağı Saksonya Şurası'nın kurulduğu günden bu yana IGMG cemiyetleri Şura'yı biçimlendiren ve inşa eden aktörler arasındalar.

Devlet Anlaşması'ndan Çark Mı Ediliyor?

Bunun ardından eyalet hükûmeti hiç beklenmedik bir şekilde Şura, DİTİB ve Alevilerle bir Devlet Anlaşması'nın yakın zamanda imzalanmayacağını açıkladı. Oysa Anlaşma Şura ile büyük oranda müzakere edilmiş, Eyalet Parlamentosu'n-

da tartışılmıştı ve çoğunluğun onayından geçeceği tahmin ediliyordu. Ayrıca Devlet Anlaşması Aşağı Saksonya'daki Protestan Kilisesi ile Katolik Kilisesi tarafından da savunuluyordu. Yine birçok kez 2013 yılının sonunda başlayan müzakerelerin tamamlanması sözü verilmişti. Dolayısıyla anlaşmanın tamamlanmasının tehirlenmesi bütün taraflarda şaşkınlığa neden oldu.

Özellikle -parti politikalarına dair ince hesaplar nedeniyle- en sert eleştiri muhalefet saflarından geldi. CDU Grup Başkanı Björn Thümler eyalet hükümetinin kararını şaşkıncı bulduğunu belirtti. Thümler'e göre bu tavır hükümetin samimiyetsizliğinin ve başarısızlığının bir göstergesiydi. FDP Grup Başkanı Stefan Birkner ise daha açtı: "Demokratik bir seçim gerekçe gösterilerek (çizilen) amaç tehlikeye atılıyor. Acaba Katolik Kilisesi size uymayan bir Papa seçtiğinde ne yapacaksınız? Kilise ile olan anlaşmayı mı feshedeceksiniz?"

Açıkta kalan birçok soruya rağmen Aşağı Saksonya Şurası'ndaki görev değişiminin ardından Eyalet Başbakanı Stephan Weil (SPD) anlaşmanın sene sonuna kadar imzalanmış olacağını umduğunu belirtti. Weil çözülemeyecek bir ihtilaf olmadığını söyledi ve IGMG'nin Şura'da olumlu bir rol aldığını ve artık Anayasayı Koruma Dairesi'nin gözetlemesinde olmadığını söyledi.

Anlaşmanın Tartışmalı Maddeleri

Mutat yönetim değişikliğinin ardından meydana gelen tartışmada devletin Müslümanların demokratik temsil kurumlarına karşı çok da anlaşılır olmayan kurumsal bir tedirginliğe sahip olduğunu görüyoruz. Bu durum, üzerinde müzakere edilen Devlet Anlaşması'nın içeriğinden de anlaşılıyor.

Aşağı Saksonya Almanya'nın Dinî Cemaat Hukuku kapsamındaki ilk anlaşmasını Eyalet Protestan Kilisesi ile 1955 yılında imzaladı. Bunu Katolik Kilisesi (1965) ve Yahudi Cemaati ile (1983) yapılan anlaşmalar takip etti. Devletin Aşağı Saksonya'daki İslam dinî cemaati ile münasebetinde de bugüne kadar büyük ölçüde bu anlaşmalar belirleyici oldu. Meselenin tarihsel arka planından hareketle Devlet Anlaşması'ndan beklenen de İslami cemaatlerin kiliselerle eşit muamele görmesiydi. Müzakereler başladığında eyalet hükümeti ve dinî cemaatler de amaçlarının bu olduğunu ifade ettiler.

Devlet Anlaşması'nın mevcut taslağı ise bazı sorulara kapı aralayarak Aşağı Saksonya'da rüştünü çoktan ispat etmiş Şura'ya hükümetin güveninin tam da olgunlaşmadığını ortaya koyuyor. Zira Müslümanlar ve Yahudiler için geçerli olan bazı konular Müslümanlar söz konusu olunca -her zaman ve aynı ölçüde- geçerli değil. Örneğin anlaşmanın hemen girişinde tarafların "kadın-erkek arasındaki eşitlik" gibi değerleri garanti ettikleri vurgulanıyor. Oysa bu tarz bir vurgu diğer dinî cemaatlerle yapılan anlaşmalarda yok. Anayasal düzenin hukuki amaçları ve Aşağı Saksonya Anayasası'nın, dolayısıyla temel hakların ve özgürlükçü demokratik düzenin Şura ile yürütülen müzakerelerin temelini oluşturduğu herkesin malumuyken bu tarz bir meselenin vurgulanması şaşkıncı. Anlaşma metninin farklı yerlerinde "hukuki düzenlemelere uymak" gibi ifadelerin baş göstermesinin hangi nedene dayandığı da anlaşılmıyor.

Anlaşmanın birçok yerinde somut haklar değil, "niyetler" var. Harç muafiyetine dair (19. Madde) eyaletin kiliselerle kıyaslanabilir bir muafiyet için çaba sarf edeceği belirtiliyor. Radyo-televizyon kurumları (13. Madde) söz konusu olduğunda ise İslami cemaatlerin radyo-televizyon kurumlarında temsil edilmesi için eyaletin bu anlamda anlaşmalar imzalanması amacıyla müzakerelerin yürütülmesine çaba sarf edeceği şeklinde bağlayıcılığı olmayan bir ifade yer alıyor.

Anayasal açıdan garanti altına alınmış meselelerin yinelenmesi İslami cemaatlerle yapılan devlet anlaşmasının içeriğini oluşturuyor. Anlaşma taslağının 2. maddesinde inanç özgürlüğünün ve İslami cemaatlerin kendi başlarına hareket etme haklarının vurgulanmasıyla sanki Müslüman cemaatler din özgürlüğüne önem vermiyorlarmış gibi bir izlenim doğuyor. Aynı düzenlemede anlaşma taraflarının "devletin din ve dünya görüşlerine karşı tarafsızlığının ve yasaların dikkate alınacağına" inandıkları belirtiliyor.

Anlaşmanın, muhaliflerinin belirttiği gibi bir "kayırma"dan ziyade şu anki içeriğiyle Aşağı Saksonya'daki İslami cemaatlere olumsuz bir özel statü verdiği aşikâr. Geriye Şura ile eyalet hükümeti arasındaki iş birliğinin devam etmesi, Müslümanların bu özel statüden kurtulması ve Almanya'nın tabi birer parçası olarak görülmelerini umut etmek kalıyor.

Hikmet Dede İle Sohbetler

Çocuklara hikmetli sohbetler

Sen de sohbetimize katıl...

Sipariş

T +49 221 7390441

www.plural-publications.eu

www.kitapkulubu.de

plural publications

Bir IGMG kuruluşudur.

UMRE 2016

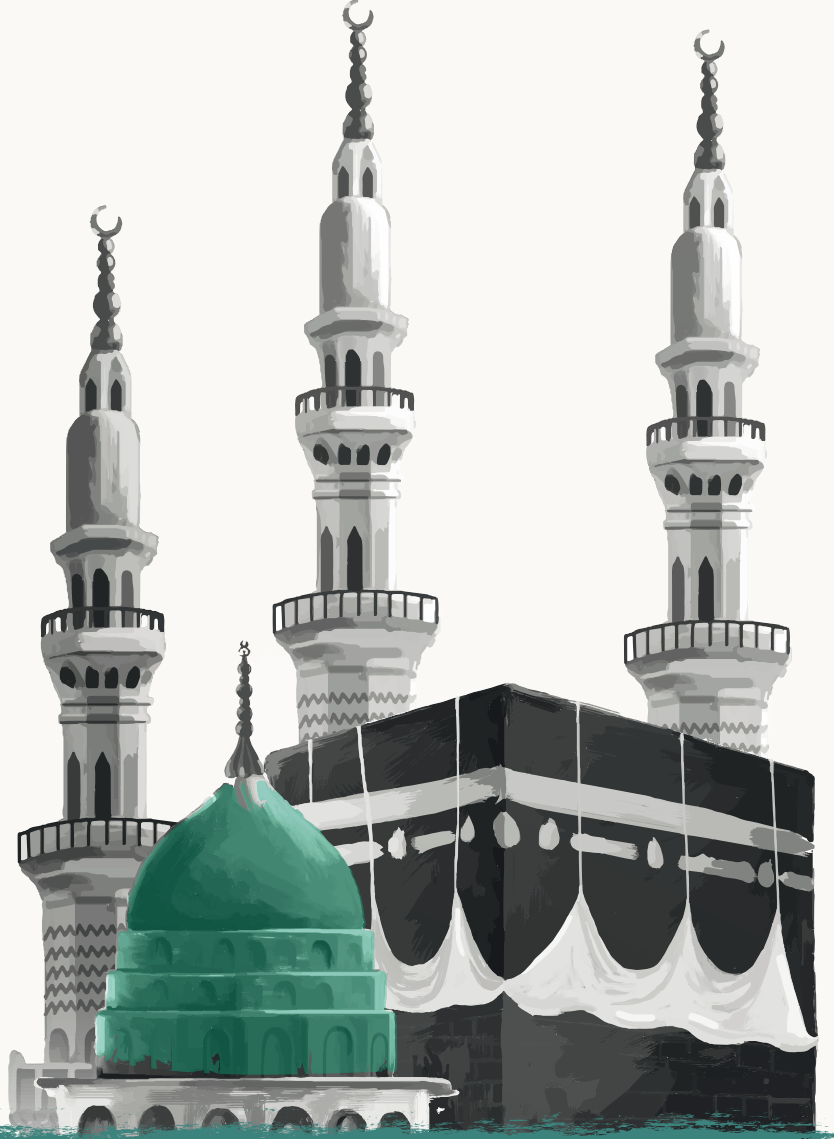
*Beytullah'ı
ziyarete
gidiyoruz!*

ŞUBAT/MART/NİSAN UMRESİ

EMEKLİLER UMRESİ

MAYIS/HAZİRAN/RAMAZAN UMRESİ

ARALIK (YILBAŞI) UMRESİ

- **Üniversitelilere** ve **25 yaş** altı gençlere özel fiyatlar
- **Çocuklu ailelere** eğitimci eşliğinde kreş hizmetleri
- **Emeklilere** belirli tarihlerde özel fiyatlar
- **Okul tatilleriyle** uyumlu tarihler
- **Almanca ve Arapça** rehberlik eşliğinde müstakil kabileler
- **Türkiye'den** Hennes Tour aracılığıyla yakınlarınızla birlikte **umre fırsatı**

hennes
tour

Türkiye Temsilciliği | Hennes Tour
T +90 332 3515055 (Konya)
T +90 212 6355593 (İstanbul)
T +90 312 3113130 (Ankara)
info@hennestour.com

Islamische Gemeinschaft Millî Görüş Hadsch-Umra Reisen GmbH

Boschstraße 61-65 | T +49 2237 9746-0 | www.igmgreisen.com
D-50171 Kerpen | F +49 2237 9746-19 | [f](#) [t](#) [v](#) igmgreisen

IGMG
Hadsch-Umra

“İrkçi Saldırıları Dikkate Alınmıyor.”

Medeni Cesaret ve Irkçılıkla Mücadele Çalışması (ZARA) Avusturya'da 2015 yılında kayıt altına aldığı ırkçı saldırılara dair bir rapor yayımladı. Raporda çocuğuyla cadde ortasında saldırıya uğrayanlardan tribünlerdeki hakaretlere, tehdit ve küfürlerden internette yayılan ırkçı söylemlere kadar birçok vakıya var. ZARA'nın direktörü Claudia Schäfer ile Avusturya'da artan ırkçılıkla mücadele yollarını konuştuk.

Kamusal alanda ırkçı bir hakarete maruz kalan kişi nasıl tepki vermeli?

Küfre, hakarete ya da fiziksel saldırıya maruz kalan kişiler her hâlükârda kendilerini savunmalı ve hiçbir şey olmamış gibi davranmamalı. Tabii ki kişi karşılık verdiğinde tehlikeye düşecekse, mesela karşıdaki kişi çok agresif bir tutum sergiliyorsa veya sarhoş ise dikkatli olmak gerek. Böyle durumlarda saldırıya direkt olarak karşılık verilmesi uygun değil. Bu tür durumlarda etraftaki diğer insanları durumun içerisine dâhil ederek onlardan destek almaya çalışma ve tabii ki potansiyel şahitleri elden kaçırmama yoluna gidilebilir. “Bunu siz de duydunuz, değil mi?” ya da “Lütfen bana yardımcı olur musunuz?” gibi sorular işe yarayabilir.

ZARA Raporunda çocuklarıyla sokakta yürürken ırkçı hakaretlere maruz kalan insanlar da yer alıyor. Bu hakaretler karşısında hukuki açıdan ne yapmak gerek?

Bu hakaretin türüne göre değişkenlik gösteriyor. Hukuki çerçeve bu bağlamda oldukça kompleks bir yapıda, bu durumda alakalı olabilecek çeşitli paragraflar mevcut. Esas itibarıyla “basit” hakaretler şahsi suç duyurusu gerektirir. Eğer hakaret ten rengi, etnik aidiyet veya dinî aidiyet gibi etkenlerden dolayı gerçekleşmişse bu sefer savcılık tarafından takip edilmesi gereken bir durum söz konusu demektir. Yani hakarete maruz kalan

kişi hakaretin hukuki açıdan takibinin yapılmasını istediğini bildirdiğinde savcılık olayın takibatını yapmak durumundadır. Yasalara göre eğer kişi tartaklanmışsa, tartaklanmakla tehdit edilmişse, hakarete maruz kalmışsa veya insanlar önünde kendisiyle alay edilmişse ve küçük düşürülmüşse bu tür bir hakaret gerçekleşmiş demektir.

Bununla birlikte bu hakaret kışkırtma suçuna karşı korunan bir gruba dâhil olan bir kişiye karşı işlenmiş olmalıdır. Ceza Hukuku’nda yapılan değişiklikle birlikte 2015 yılından bu yana yabancılar, göçmenler, mülteciler ve iltica başvurusunda bulunanlar bu kapsam dâhilinde değerlendiriliyor.

Saldırıya maruz kalan kişiler saldırganların kimlikleri belli değilse bile şikâyetçi olmalılar. Edindiğimiz tecrübeler bize polis memurlarının hakaret suçlarını bilmediğini gösteriyor, dolayısıyla şikâyet dilekçesinin direkt olarak savcılığa iletilmesini öneriyoruz. ZARA müşterilere bu süreçte destek oluyor.

Peki ya saldırganın kimliği belirsizse?

Eğer saldırganın kimliği belli değilse şikâyet “kimliği belirsiz kişi” hakkında yapılabilir. Fakat failer bu durumlarda nadiren ciddi bir şekilde araştırılmaktadır. Kimliği belirlenemeyecek kişilere karşı yapılan suç duyuruları istatistiki verilere hizmet eder.

Raporda bir köpeğin saldırtıldığı aile hukuki süreci devam ettirmek istemiyor. Benzer şekilde hukuki sürece hiç girmeyen kurbanlar da var. Bu tereddüdün nedeni ne?

Bütün celselerin tamamlanmasına kadar hukuki süreç çok uzun sürebiliyor. Ayrıca dava sürecinde faillele bir kere dahi olsa karşılaşılması, dolayısıyla yaşanan olayın tekrar tekrar yaşanması kurbanlar açısından rahatsız edici ve insanların yaşananları unutmalarını zorlaştıran bir durum. Bununla beraber Avusturya’da tazminat miktarları çok yüksek değil; dolayısıyla uzun süreli bir dava sürecinin peşinden koşmak ve buna gerekli vakti harcamak ekonomik anlamda da çok makul değil. Irkçı saldırılara maruz kalan birçok insanın tek isteği gelecekte artık ayrımcılığa maruz kalmamak ve rahatsız edilmemek. Hukuki imkânlar da bu isteği genel anlamda yerine getiremezler, zira hukuki açıdan yapılabilecek olan tek şey vuku bulmuş bir ayrımcılık suçunun cezasını vermek. Aynı zamanda birçok insan da bizim danışma merkezimize başvuruda bulunuyor, çünkü onlara burada anlayışla yaklaşıyor ve yaşadıkları travmatik tecrübeleri paylaşma imkânına sahip oluyorlar. Ayrımcılıkla mücadeleye dair düzenlemelerin olması ve kendilerine haksızlık yapıldığının bu düzenlemeler tarafından da tasdik ediliyor oluşu bile ayrımcılığa maruz kalan insanları güçlendiriyor.

Bunun dışında bize bildirilen ırkçı vakıaların dokümantasyonunu yaptığımız ve bir kısmını yayımladığımız için de birçok kişi bize müracaat ediyor. Böylece bu olayların halının altına süpürülmesini önüyor ve “İrkçilik yok” gibi iddiaların öyle kolayca dile getirilmesini engellemiş oluyoruz. ZARA’nın yıllık yayımladığı İrkçilik Raporu ile oluşturduğumuz kamuoyu baskısı bile birçok kişiye umut veriyor.

Mülteci yurtlarına yönelik saldırılar hızlı bir şekilde artıyor. Avusturyalı politikacıların bu artışta nasıl bir payı var sizce?

Avusturya’ya daha çok mültecinin gelmesiyle eş zamanlı olarak 2015’in ikinci yarısında sığınmacılara, onların konakladığı yerlere ve onlara yardım eden kişilere yönelik ırkçı saldırılarda güçlü bir artış yaşandı. Özellikle sosyal medyada yayılan nefret ve kışkırtıcı ifadeler kendisini

oldukça açık bir şekilde gösterdi. Burada özellikle sığınmacılara yönelik düşmanca algıyı yayın internet içeriklerini kendi Facebook sayfalarında paylaşan siyasetçilerin bu nefrete katkı sağladığını söyleyebiliriz. Bunun dışında endişe verici bir diğer durum da mülteci yurtlarına yapılan saldırıların yalnızca çok ufak bir kısmının biliniyor olmasıydı. Saldırıların boyutu ancak Yeşillerin parlamentoya verdiği bir soru önergesiyle ortaya çıktı. Buradan hükümetin bu olayları nasıl ele aldığıyla ilgili bir çıkarım yapılabilir. Bu olayların üstünün örtülmesi akla sanki hiç sorun yokmuş gibi yapıldığını ve saldırganların büyük ölçüde korunduğunu getiriyor. İrkçı motivasyonun birçok devlet kurumu tarafından hiç ele alınmadığını ve bu nedenle de protokole geçmediğini sıkça görüyoruz. Bu durumlarda saldırıların aslında “sadece şahsi kavgalar olduğu”na yönelik resmî açıklamalar yapılıyor. Hükümet kafasını bu şekilde kuma gömünce de bu sorunlarla etkin bir şekilde mücadele etme sorumluluğundan kurtulmuş oluyor.

İrkçı saldırıların kurbanlarından olan bir kadın polise gittiğinde polis memuru ona “şikâyet edip etmeme konusunda iyi düşünmesi gerektiğini, çünkü mesaide yalnız olduğu ve çok işi olduğu için sürecin uzun süreceğini” söylüyor. Avusturya’da polisin ırkçılığa karşı hassasiyeti ne düzeyde?

Bizim gözlemlerimize göre birçok polis, bir insanın sebepsiz yere hakarete uğramasıyla ırkçı bir motivasyona dayanarak hakarete uğraması arasındaki farkı tam olarak anlayabilecek bilinçte değil. Bir insan ten rengi gibi değiştiremeyeceği bir özelliği yüzünden durmadan hakarete uğradığında bu durum çok acı bir tecrübeye ve güvensizliğe neden olur. Bir de bu tarz vakıalar kamu güvenliğini sağlamakla yükümlü kurumlar tarafından ciddiye alınmadığında kişinin hukuk devletine olan güveni sarsılır. Biz Ceza Hukuku’ndaki ırkçı hakaretin cezayı artırıcı bir faktör olarak görülmesi gibi düzenlemelerin nadiren kullanılmasını sorunlu buluyoruz. Bu durum ne yazık ki polisteki ırkçılığın ve onun sonuçlarına dair olması gereken hassasiyetin ne kadar az bulunduğunu da ortaya koyuyor.

Elif Zehra Kandemir sordu.

Aşırı Sağcı Devlet Başkanına Ramak Kala

Avusturya Mayıs ayında yapılan Cumhurbaşkanlığı Seçimlerinde aşırı sağcı bir cumhurbaşkanına sahip olmaktan çok ufak bir yüzdelikle kurtuldu. Bu durum aşırı sağ dışında kalan diğer aktörlere büyük sorumluluklar yüklüyor.

SEVDE ÖZDEMİR*

Avusturyalılar en son Avrupa Şampiyonasından bu yana hiç bu kadar heyecanlanmamıştı. Yine uluslararası medyanın 22 Mayıs'taki Cumhurbaşkanlığı Seçimlerine kadar Avusturya'ya ilgisi de hiç bu kadar yüksek olmamıştı. Bütün Avrupa pür dikkat Avusturya'ya odaklandı. Bu ilgi sebepsiz değildi, zira Norbert Hofer ile birlikte Avrupa Birliği'nde ilk kez aşırı sağ bir adayın devlet başkanı olarak seçilmesine ramak kalmıştı.

Seçimin ilk turuna kıyasla ikinci turunda seçimlere katılım oldukça yüksekti. Cumhurbaşkanı makamı olan Hofburg'a talip olan iki adayın karşı karşıya kaldığı seçimde mektupla seçim rekoru kırıldı. Yaklaşık 900.000 seçmen pusula kaydını yaptı ve böylece seçime büyük bir heyecan kattılar. 22 Mayıs'taki seçim gününde Avusturya'nın yeni cumhurbaşkanının kim olacağı hâlâ belli değildi, çünkü sonuçlar birbirine oldukça yakındı. Norbert Hofer geçici sonuçlarda 144.005 fazla oyla yüzde 51.93 oranında bir orana ulaştığında seçim tahmini yapan uzmanlar bu durumun mektupla yapılan oyların sayılmasıyla değişeceği öngörüsünde bulundular. "Her bir oy çok önemli!" gerçeği de böylece bir kez daha ispat edilmiş oldu.

Seçimin ertesi günü resmî sonuçların İçişleri Bakanlığı tarafından açıklanmasına kadar gerginlik sürdü. İçişleri Bakanı Wolfgang Sobotka Innsbruck'taki sonuçları beklerken Norbert Hofer seçimleri kaybettiğini Facebook'ta açıkladı.

Bütün Avrupa rahat bir nefes alıp Yeşiller Partili yeni cumhurbaşkanının destekçileri gruplar hâlinde Viyana caddelerinde kutlamalara başladığında ilk sevinç dalgasını atlatan bazı vatandaşlar ise gerçekten de kutlama yapılacak bir durum olup olmadığını sorguluyordu.

Norbert Hofer kazandığı 2.223.458 oyla FPÖ'nün şimdiye kadar elde ettiği bütün rekorları gölgede bıraktı ve belagati yüksek, karizmatik ve radikal geçmişe sahip olmayan birisi olarak FPÖ Başkanı Heinz-Christian Strache'ye alternatif olarak ortaya çıktı. Aynı zamanda Avusturya'daki seçmenlerin yüzde 49.65'inin Alman ulusalcısı olan, Chemtrail komplo teorilerinin gerçek olup olmadığına dair parlamentoya soru önergesi veren, Avusturya'nın Nazilerden arındırılması için Nazilerin faaliyetlerini yasaklayan yasaya karşı çıkan, ama daha sonra "mültecilerin antisemitist olduğu" gerekçesiyle bu yasanın kalmasını isteyen bir adaya neden oy verdiği sorgulanmalıdır.

Hofer'in yakasına taktığı ve tarihte Nazilerin sembolü olmuş mavi kantaron çiçeğini sadece bir moda aksesuarı olarak kullandığına kimse inanmıyor. Birçok Avusturyalı politikacının "İsrail'e karşı tarihî sorumluluklar"dan bahsetmesi ancak Avusturya'da açık bir şekilde antisemitik ya da İslam düşmanı aktiviteler olduğunda bu sorumluluğu göstermeleriyle daha inanılır olabilir.

Buna karşın Alexander Van der Bellen se-

çim sonuçlarının sağa karşı büyük bir teveccüh olduğu zannını güçlendirmemesi gerektiğini söyleyerek seçmenleri şaşırttı. Van der Bellen birçok hoşnutsuz seçmenin kızgınlıkla ya da işlerini kaybetme korkusuyla aşırı sağ bir adayı seçtiğini söyledi.

Sağ düşüncelerin sadece Cumhurbaşkanlığı Seçimleriyle orta sınıfa kadar nüfuz etmediğini, meselenin öncesinin de olduğunu kimse tartışmıyor. Fakat bu seçim sonuçları bizim için uyarıcı olmalı ve daha iyi bir toplumsal birliktelik ve sağ semirten faktörleri ortadan kaldırmak için bizleri teşvik etmeli. Seçim sonuçları daha yakından incelendiğinde göçmen oranının en düşük olduğu şehirlerde FPÖ'nün seçmen sayısının oldukça yüksek olduğu görülüyor. Karşılıklı tanışma ve karşdakine basiretle muamele yeniden ortak zeminimiz olmalı. Bu durumda Avusturya'da yeni cumhurbaşkanıyla ve yeni şansölye Christian Kern ile birlikte sosyal demokrasiye de büyük görevler düşüyor.

Norbert Hofer ve Heinz-Christian Strache'nin şu sıralar daha fazla dayanışma ve demokrasi vurgusu yapacakları ve ülkede ayrışma olmadığını göstermeye çalışmaları daha ılımlı bir söylem izlemeye çalışacaklarının göstergesi. Bu söylemin Avusturyalılar tarafından ne kadar inanılır bulunacağını zaman gösterecek. Fakat yabancı düşmanlığını güzel bir ambalaja saran FPÖ'nün seçmenlerinin elbette ırkçı ola-

rak damgalanmak istemeyeceklerini ve FPÖ'yü seçen birçok kişinin sosyal açıdan düşüş yaşama korkusuyla bu tercihi yaptıklarını hatırlamakta fayda var. Peki bu korkular, politikası Avrupa tarihinin en karanlık zamanlarını hatırlatan bir partiyle flört etmek için haklı gerekçeler sunuyor mu? Bu sorunun cevabı "hayır" olsa gerek.

Birçok Müslüman için seçim sonuçları şaşırtıcı değil. Yine birçok Müslüman önümüzdeki Genel Seçimler konusunda oldukça karamsar. Birçok Müslüman dernek ve kişi, üyelerini ya da arkadaşlarını Alexander Van der Bellen'e oy vermek ve Hofer'i engellemek için harekete geçirdi. Müslümanların Yeşiller'in geleneksel seçmenleri arasında olmadığı göz önüne alındığında "kötünün iyisi"ni seçmek için büyük bir ikna çalışması gerçekleştirildiği ortada. Yerleşik büyük partilerin hiçbiri tarafından temsil edilmediğini düşünen Müslümanlar artık seçim öncesindeki kısa cami ziyaretlerinden bıkmış durumda. Azınlıkların sırtına basarak seçim kampanyası yapılması ve ÖVP ile SPÖ'nün giderek FPÖ'ye yanaşması artık biliniyor. Muhalefetin bu şursuzluğu ise Müslümanların seçim sandıklarına gitmesini zorlaştırıyor.

*Viyana Üniversitesinde Uluslararası Gelişme ve Tarih okuyan Özdemir Viyana Kültürlerarası Öğrenci Derneğinde çalışmalar yapmaktadır.

Londra Seçimlerinin Ardından: Müslüman Adaya Kara Propaganda

Birleşik Krallık'ta Londra Belediye Başkanlığı Seçimlerini kazanan Sadiq Khan'ın ardında bıraktığı seçim süreci giderek yaygınlaşan kültüralist söylemlerin geldiği noktayı göstermesi açısından oldukça önemli.

M. A. İBRAHİM*

Birleşik Krallık'ta İşçi Partisi'nden adaylığını koyan 45 yaşındaki Sadiq Khan mayıs ayının başında Muhafazakar Partili rakibi Zac Goldsmith'i mağlup ederek Batılı bir başkentini seçilmiş ilk Müslüman belediye başkanı oldu. Khan seçimlerde 1.310.143 oy alırken, rakibi Goldsmith 994.614 oy aldı. Khan şu anda İngiliz siyasetinde en etkili pozisyonlardan biri kabul edilen pozisyonu elinde bulunduruyor. Görevine Southwark Katedrali'ndeki törenle başlayan Khan Londra-lıların tamamını kucaklamaya kararlı olduğunu söyledi.

Sadiq Khan Kimdir?

Sadiq Khan 1970'te Londra'nın güneyinde Tooting bölgesinde Pakistanlı göçmen bir ailenin oğlu olarak dünyaya geldi. Ailesiyle birlikte Birleşik Krallık'ta yerel belediyelerde inşa edilmiş toplu konutlarda yaşadı. Otobüs şoförü bir babanın sekiz çocuğundan biri olan Khan'ın 14 ve 16 yaşlarındaki iki kızı kendisinin de gittiği ilkokula gitti.

2005 yılından beri parlamento üyesi olan Sadiq Khan tüm yaşamı boyunca doğduğu yer olan Tooting'de yaşadı ve insan hakları avukatı olarak çalıştı. 2007'den 2010'a kadar İşçi Partili Başbakan Gordon Brown döneminde Topluluklardan ve Yerel Yönetimlerden Sorumlu Devlet Bakanlığı ile Ulaştırma Bakanlığı görevlerinde bulundu. Görev yaptığı pozisyonlar sayesinde Khan Kabi-

ne'ye giren ilk Müslüman oldu. 2010 ila 2015 yılları arasında İşçi Partisi Başkanı Ed Miliband'ın gölge hükümetinde Adalet Bakanı oldu.

Khan'ın Sorumlulukları ve Vaatleri

Sadiq Khan Londra'nın 17 milyon Sterlin bütçesi ile ulaşım, konut, planlama, polis ve itfaiye hizmetlerinin sorumluluğunu üstlenmiş durumda. Seçim kampanyaları sırasında iş ve istihdam fırsatları yaratacağını ve Londra'nın konut krizine öncelik vereceğini vadeden Khan, Londra'da her sene 50 bin konut inşa edileceğini, bunların yarısının uygun fiyatlı olacağını taahhüt etti. Ayrıca sonraki dört yıl boyunca kamu taşıtlarının ücretlerini artırmama sözü verdi.

Sadiq Khan çevreyi kirletme oranı yüksek araçların ana arterlere ya da Londra merkezine girişlerinin zorlaştırılarak Ultra-Düşük Emisyon Bölgesi oluşturulacağını, böylece kirlilik sorununun üstesinden geleceğini vaat etti. Heathrow Havalimanına üçüncü bir pistin inşasına karşı çıkan Khan, özel ve kamu sektörleriyle işbirliği hâlinde Londra çapında büyük bir ağaçlandırma programı başlatmayı amaçlıyor. Başkentte mahallî devriye sisteminin yeniden hayata geçirilmesi, çete ve bıçaklı saldırıların önüne geçilmesi de onun vaatleri arasında.

Merkez-sol bir parti olan İşçi Partisi'nin içinde farklı hizipler var. Bazı İngiliz siyasi analistler Sadiq Khan'ın İşçi Partisi'nin sağ kanadında ol-

duğunu düşünüyor ve İşçi Partisi'nin eski lideri ve önceki Başbakan Tony Blair'i kastederek Khan'a "Blairci" diyorlar. İşçi Partisi'nin terörizmle mücadele yasasını destekleyen Sadiq Khan partinin sol kanadından olan İşçi Partisi'nin şimdiki başkanı Jeremy Corbyn'in en sıkı muhalifi. Khan aynı zamanda "aşırıçılık"la mücadeleyi seçim kampanyasının ana sloganı yaptı. Mart ayındaki bir konuşmasında, "Londra aşırıçılık, radikalleşme ve terörizm nedeniyle ciddi tehdit altında. Belediye Başkanı olarak bu tehditle savaşıcağım. Aşırıçılara savaş açmış bir İngiliz Müslüman olacağım." dedi.

Khan İsrail ürünlerine yönelik BDS (Boykot, Tasfiye ve Yaptırımlar) kampanyasına karşı çıkmakla beraber Londra'nın Belediye Başkanı olduğu seçimler sonrasında binlerce Londra'lı Yahudi'yle birlikte Yahudi Soykırımını anma törenine katılarak ilk kez halkın karşısına çıktı. Törene katılanlar arasında İsrail'in İngiltere Büyükelçisi Mark Regev de vardı.

Müslüman kadınların peçe takma hakkını da sorgulayan Khan, "Kadınlara ne ve nasıl giyinmeleri gerektiğini söylemek bana düşmez. Ancak bana göre kamusal alanda birbirimizin yüzünü görebilmeliyiz." dedi. Sadiq Khan Birleşik Kral-

lık'taki kimi muhafazakâr Müslüman gruplar tarafından seküler Müslüman olarak tanımlanırken, İngiliz basını tarafından "ilerlemeci" Müslüman olarak tasvir ediliyor. Ayrıca Khan Birleşik Krallık Parlamentosunda eşcinsel evliliklere "evet" oyu kullanmıştı.

Muhafazakar Parti'nin Sadiq Khan Aleyhindeki Propagandası

Seçimlerde Sadiq Khan'ın rakibi olan Zac Goldsmith, Frankfurt kökenli Yahudi bir aile olan Goldsmith ailesinin milyarder üyesi James Goldsmith'in oğlu. Zac sürekli olumsuz bir kampanya yürüttü. Sadiq Khan'ı Müslüman olması nedeniyle hedef gösterdiği, Khan'ın sözümona radikallerle bağlantısı olduğu iddialarıyla ismini lekelediği, kendi zaferini garantilemek adına Müslüman karşıtı ön yargıları sömürdüğü için İngiltere'deki birçok siyasi ve gazeteci tarafından eleştiriliyordu.

Goldsmith'in seçim kampanyası Muhafazakar Parti'nin seçim strateji uzmanı olan ve aynı zamanda Sadiq Khan'ı "radikal Müslümanların destekçisi" olarak lekelemeye çalışan Lynton Crosby tarafından yürütüldü. Ne var ki ortada ilgi çekici

bir çifte standart vardı: Muhafazakar Parti üyeleri de “aşırı” olmakla suçladıkları sayısız Müslüman vatandaşla birçok platform paylaşmıştı. “Aşırı” dedikleri Müslümanlarla aynı platformlarda bulunan parti üyeleri gayrimüslim olduğu için kendilerinde bir sorun görmüyor, fakat aynı şeyi yapan Khan’ı suçluyorlardı.

Yönetimdeki Muhafazakar Parti’nin birçok üyesi Başbakan David Cameron da dâhil olmak üzere Khan’a karşı propaganda kampanyasında yer aldı. Örneğin Savunma Bakanı Michael Fallon, Sadiq Khan’ın belediye başkanı olmasının Londra’nın güvenliğine zarar vereceğini söyledi. Muhafazakar Parti devamlı bir şekilde Sadiq Khan’ı “İslami aşırı” sempatisini olarak lanse etmeye çalıştı. Öyle ki Goldsmith, Sadiq Khan’ın Londra Belediye Başkanı olmasının “felaket” olacağını duyurdu. Buna karşın Londra Meclisi’nden Muhafazakar lider Andrew Boff, Goldsmith’in kampanyasının “muhafazakar dinî görüşlere sahip insanları terör sempatisiyle suçlamaya yönelik” olduğunu söyledi.

Muhafazakar Parti’nin Kampanyasına Tepkiler

Boff’un tepkisinin yanında pek çok muhafazakar siyasi ve gazeteci de Goldsmith’in seçim

kampanyasını eleştirdi. Örnek vermek gerekirse ünlü muhafazakar yazar Peter Osborne kampanya için “itici” ifadesini kullandı. Osborne, “Tüm yaşamım boyunca Muhafazakar Parti’ye oy verdim, fakat bu kez gururla Khan’a oy vereceğim. Herkes, özellikle de Muhafazakar Parti taraftarlarına aynı şeyi yapmalarını öneriyorum. Goldsmith’e oy vermekle Londralılar modern Britanya’da demokrasiye bir felaket mesajı vermiş olacaklar.” dedi.

30 yılı aşkın bir süredir Muhafazakar Parti üyesi olan Muhafazakar Müslümanlar Forumu Başkanı Muhammed Emin, Zac Goldsmith’in gü-lünç seçim kampanyasından bıkkınlık duyduğunu söyledi.

Muhafazakar Parti’nin eski milletvekili aday Shazia Awan, Goldsmith’in kampanyasını “ırkçı” olarak tanımladı. Birçok üst düzey muhafazakar, kampanyanın “zehirli” ve “rezil” olduğunu söyledi. Goldsmith’in gazeteci kız kardeşi Jemima, kardeşi Goldsmith’in seçim kampanyasını eleştirdi ve “Bu kampanya benim kardeşimin kişiliğini yansıtmıyor.” dedi. Jemima daha önce Pakistan kökenli politikacı olan Imran Khan ile evliydi. Imran Khan’la evlenmeden önce Jemima İslamiyeti seçmişti. Jemima’nın bu evlilikten iki çocuğu var.

“

Avrupa'nın geri kalanı göçmen karşıtı partilerin yükselişine uğraşırken Khan'ın seçim galibiyeti İslamofobiye ve aşırı sağcılara bir mesaj niteliği taşıyor.

Khan Başbakan Cameron ve Goldsmith'in daha fazla oy alabilmek için Londralı toplulukları parçalamak istediğini, Donald Trump'un izlediği stratejide olduğu gibi farklı etnik ve dinî grupları birbirine düşürmeye çalıştıklarını söyledi. Nitekim Goldsmith'in seçim kampanyası esnasında Hindu, Sikh ve Tamil kökenli seçmenlere Khan'ın tehlikeli olduğunun söylendiği broşürler gönderildi. İşçi Partisi'nin pek çok Hintli ailenin sahip olduğu altın takılara ilave vergiler getireceğinin iddia edildiği mektuplar da azınlıklar arasındaki gerilimi arttırma amacını taşıyordu. Khan seçim kampanyalarının toplu konutlar, ulaşım ve hava kirliliği gibi sorunlar üzerinde yoğunlaşmasını umduğunu, ancak David Cameron ve Zac Goldsmith'in belirli bölgelerde oy toplamak ve diğer bölgelerdeki seçmenleri sindirmek için Londralıları ayrıştırma yoluna gittiğini söyledi.

Çokkültürlülük

Londra diğer şehirlerden daha fazla millet, kültür, dil ve dünya görüşünü barındıran bir kent; aynı zamanda dünya üzerindeki çokkültürlü şe-

hirlerden biri. Birleşik Krallık'ın toplamda yüzde 87'lik Beyaz İngiliz nüfusuyla karşılaştırıldığında Londra'daki Beyaz İngiliz sayısı yüzde 45'lik bir orana sahip. Şehir bir milyondan fazla Müslümana ev sahipliği yapıyor. Dolayısıyla Sadık Khan'ın etnik ve dinî arka planı ona belli avantajlar da sağladı.

Avrupa'nın geri kalanı göçmen karşıtı partilerin yükselişine uğraşırken Khan'ın seçim galibiyeti İslamofobiye ve aşırı sağcılara bir mesaj niteliği taşıyor. Birleşik Krallık içerisinde yüzlerce Müslüman belediye meclis üyesinin yanı sıra Avam Kamarası'nda (Birleşik Krallık Parlamentosu) 13 Müslüman milletvekili var. Khan gibi siyasetçilerin rakipleri seçim kampanyalarında nefret ve ötekileştirmeye yer verdikleri sürece bu çokkültürlülüğün yaygınlaşması oldukça zor görünüyor.

*İbrahim Birleşik Krallık'ta gazetecilik yapmaktadır.

“Mükemmel İmam” Talebi Anlamsız

Avrupa'daki İslami cemaatlerin yurt dışından finanse edilmesine dair tartışmalar sürüyor. Siyasetçiler “ithal imam” denilen uygulamanın son bulması için çağrılarda bulunurken 2016 yılının nisan ayında bilhassa Diyanet İşleri Türk İslam Birliği'ne (DİTİB) yönelik ağır ithamlar dile getirildi.

ALİ METE*

Almanya’da İslam’la ilgili tartışmalar artık takip edilmesi zor bir karışıklık ve hızda sürüyor. Bu tartışmalardan birisi de “ithal imam” denilen uygulamayla ilgili. Bu tartışmada ön yargılar, gerçekler ve ithamlar birbiriyle karışırken farklı mefhumlar arasında da keyfi bağlantılar oluşturuluyor. Karman çorman hâle dönen bu tartışmayı çözebilmek ve hakikatle kurguyu birbirinden ayırabilmek için satır aralarını okumak şart.

CSU Genel Sekreteri Andreas Scheuer imamların yurt dışından finanse edilmemesi, Almanya’da eğitim görmeleri, böylece temel değerleri ya da kendi ifadesiyle “bizim temel değerlerimizi” paylaşmaları gerektiği yönünde bazı talepler sıraladı. Bu talepler sadece Almanya’da değil Batı Avrupa’nın diğer ülkelerinde de sıklıkla dile getirilen talepler olmasına rağmen tartışmada hâlâ mesafe kat edilebilmiş değil.

İmamların yabancı devletlerin etkisinden kurtarılarak bu kez de Alman devletinin kontrolüne girmesi gerektiğine dair talepler çelişkili değil mi?

Yurt Dışından İmamların Gelmesi Anlaşılır Bir İhtiyaç

Öncelikle Almanya’da hizmet vermele-ri için ilahiyat eğitimi almış insanları “yurt dışı”nda aramak makul bir adım. Çünkü Müslüman cemaatin dinî ihtiyaçlarının yetkin bir şekilde giderilmesi gibi bir gereksinimi var. Bu gereksinimin karşılanabilmesi için en yakın imkânın köken ülkelerdeki kaynaklardan aranması oldukça anlaşılır bir durum. Zira başka bir alternatifi olmayan insanların var olan imkânlara müracaat etmeleri normal bir davranış.

Ayrıca küreselleşme çağında hâlâ “yurt dışı”ndan bahsedebilmek ne kadar anlamlı? Uzmanların ve bilginin sürekli hareket hâlinde olduğu Avrupa ve dünya genelinde bazı politikacıların yurt dışından gelen imamlardan korkması oldukça köhne bir anlayışın tezahürü.

Bununla birlikte Müslümanların imamlarını tamamen Almanya’da yetiştirmek ya da buradan seçmek konusunda bir problemleri de yok. Onlar için önemli olan imamların görevlerini gereğince yerine getirmeleri. Bu nedenle de birçok Müslüman cemaat kendi imamlarının temel ve ileri eğitimini kendisi yapıyor. Zira bütün cemaatler imamların daha nitelikli hâle gelmeleri ve muhtelif cemiyetlerin ihtiyaçlarına daha iyi karşılık verilmesi gerektiği konusunda hemfikirler. İslam Kültür Merkezleri (VIKZ) ve İslam Toplumu Millî Görüş (IGMG) seminerlerden imam meslek okullarına kadar bir dizi adımı hayata geçirmiş durumda. Frankfurt ve Berlin’de özel imamlık seminerleri mevcut. Genç imam adayları eğitim için Türkiye, Kahire veya Fransa’da Château-Chinon’a gönderiliyorlar. Stajlar ve görev öncesi deneme süreçleri imamlık görevine başlamada kolaylaştırıcı bir rol oynuyor.

Birçok Alman üniversitesinde İslam ilahiyatları kısmen tartışmalı bir şekilde kurulurken bütün bunlar zaten mevcuttu. Bununla birlikte bu ilahiyat bölümlerinin öncelikli amacı imam yetiştirmek değil. Üniversitede sunulan eğitim bir imamın sahip olmak zorunda olduğu yeterlilikleri tek başına aktarmıyor. Bu bölümlerde okuyanlar eğitimin sadece akademik kısmını öğrenmiş oluyorlar.

Cami Cemiyetlerinin Kriterleri Yüksek

Öte yandan Almanya’ya imam olarak gelmek kolay değil. Müslüman organizasyonlar ilanlar, seçmeler ve hazırlık kursları veriyorlar. IGMG ya da VIKZ gibi kuruluşlar bu eğitimleri kendileri verirken örneğin DİTİB imamlar konusunda Osnabrück Üniversitesi ve Konrad-Adenauer Vakfı ile birlikte uzun süreli çalışmalar gerçekleştirdi. Bu önlemler sadece Almanya ve burada yaşayan Müslümanlara

dair bilgi vermeyi amaçlamıyor, bunun da ötesinde uygun olmayan adayların elenmesi de bu ön hazırlık esnasında gerçekleşiyor. Dinî cemaatlerin bağımsız hareket etme hakkı kapsamında devletin kendilerine karışmadan bu tarz girişimlerde bulunma hakları var. Yani Müslümanlar kendi cemiyetlerinde kimin hangi niteliklerle hangi görevleri üstlenebileceğini sadece kendileri belirleme hakkına sahipler.

Almanya'da faaliyet gösteren imamlar başarılı olmadıkları takdirde ya geri gönderiliyor ya da daha fazla istihdam edilmiyorlar. Zira Almanya'daki cami cemiyetlerinin ölçütleri giderek daha da yükselmiş durumda. Artık bir imamın kıraatinin güzel olması ya da vaaz vermesi yeterli değil; aynı zamanda imamlar artık manevi rehber, koordinatör, danışman ve eğitici rollerini de üstleniyor ve diğer dinî ve sivil aktörlerle iletişime geçiyorlar. Bunun için gerekli olan dil bilgisini imamlar, -örneğin IGMG'de durum böyle- dinî cemaatler tarafından desteklenen Almanca kurslarında ediniyorlar.

Saf Popülizm

Alman devletinin senelerce alaka göstermediği imam eğitimi son zamanlarda siyasi açıdan en revaçta konulardan biri oldu. Fakat imamların yabancı devletlerin etkisinden kurtarılarak bu kez de Alman devletinin kontrolüne girmesi gerektiğine dair talepler çelişkili değil mi? Ya da Scheuer'in imamlar için Al-

manca şartı ve bir Alman İslam'ı oluşturma (!) taleplerini nasıl anlamalı?

Yurt dışından imamların gelmesine yasak getirilmesini talep etmeden önce bazı yanlış anlamaları gidermekte fayda var: Öncelikle yurt dışından imamların Almanya'ya gönderilmesi devletlerarası anlaşmalarla düzenlenmiş durumda. İmamlar Almanya'ya zorla gelmiyorlar. Yapılan anlaşmalar yeniden düzenlenebilir, imamların ikamet süresi uzatılabilir, bazı teşvik programları tanzim edilebilir.

Müslümanlar, özellikle de İslam dinî cemaatleri iki yüzlü bir popülizm oyununa kapılacak kadar açık görüşlüler. Çünkü açık olan bir şey varsa o da Müslümanların "Almanya'da mükemmel/makbul imam" taleplerini asla karşılayamayacak olmaları. Aynı şekilde Alman kamuoyu tarafından mükemmel bulunan bir "makbul İslam" da hiçbir zaman olmayacak. Nitekim esas mevzu bir makbul imamın bulunması da değil. Burada gereksiz bir İslam Yasası'nın Alman versiyonuna dair taleplerle, İslami çocuk yuvalarının kapanması ya da "ithal imam"ların yasaklanması istekleriyle tevessül edilen şey sağcıların argümanlarını ellerinden almak. Oysa bu argümanlar doğru olmaktan hem çok uzak, hem de çok tehlikeli.

*PLURAL Yayınevi genel müdürü olan Mete Almanca yayın yapan İslamiQ haber-yorum portalının da genel yayın yönetmenidir.

“İç Politika İslam’ı Şans Değil, Problem Olarak Görüyor.”

İslam Bilimcisi olan Abdurrahman Reidegeld ile imamlara dair tartışmanın teolojik ve tarihsel arka planını konuştuk.

İmamların görevi İslam dünyasının büyük kısmında günlük namazları kıldırmak, dinî sorulara cevap vermek ve cemaati dinî yönden eğitmek olarak sınırlandırılmış durumda. Bu hep böyle miydi?

Kesinlikle böyle değildi. Esasında Hz. Peygamber (s.a.v.) Medine’de iken kendisi namazları kıldırmaştı ama Hz. Peygamber (s.a.v.) olmadan çıktıkları yolculuklarda sahabe de namaz kıldırarak imamlık fonksiyonunu yerine getirmişti. O zamanlarda da namaz kıldıran kişiden (Arp. “el-imâm fi’s-salâh”) ahlak ve bilgi yönünden öncü bir role (Arp. “el-imâm el-âlim”) sahip olması beklenirdi. Resûlullah’ın (s.a.v.) vefatından sonra “imam” ünvanı önemli âlim anlamında (mesela İmam Ebû Hanîfe veya İmam Şâfiî gibi) kullanıldı ve ayrıca peygamber modeli örnek alınarak devletin başındaki kişiye de imam denildi. Tabii ki bu önemli şahsiyetler ve âlimler dinî ve teolojik soruları da cevaplıyorlardı, ama bunlar çok büyük toplumsal etkiye sahip büyük şahsiyetlerdi.

Bu durum Yavuz Sultan Selim’in 1517 yılında müezzîn ve imam gibi dinî fonksiyonları icra eden kişileri maaşlı memurlar hâline getirmeye karar vermesiyle birlikte değişti. Osmanlı’nın o zamanlarında insanların eğitimsiz olmaları sebebiyle sultan daha fazla dinî düzenleme yapılması gerektiği kanısına varmıştı. Böylelikle bugün de hâlâ devam edegeldiği üzere imamların “esas görevi” dinî eğitim vermek olarak belirlendi ve kendilerine bu fonksiyonları sebebiyle maaş vermeye başlandı (zira namaz kıldırmaları hasebiyle ücret alamazlardı). Netice itibarıyla bir zamanlar bağımsız birer düşünür konumunda olan imamlar, temel dinî eğitim veren maaşlı memurlar hâline geldiler. Bu sistem hâlen Türkiye’de ve Avrupa’da devam etmektedir.

İmamlık ne zaman ve nasıl meslek hâline geldi?

Yavuz Sultan Selim zamanında sadece dinî fonksiyonlara sahip olan kişilerin yerine Süleymaniye Külliyesi gibi dinî vakıflardan ilk mezunlar geçtiğinde kuralları belli bir meslek oluşmuştu.

O zamanlarda sadece yetenekli mezunlar mesleği icra edebiliyordu ve bu gelenek Türkiye’de cumhuriyetin ilanından sonra “ilahiyat” fakültelerinde de devam etti. Artık ücret karşılığı yapılan bir görev bir meslek hâlini almıştı.

İlginç bir şekilde, Batı’da yaşayan Müslümanlar arasında bu gelişme o kadar belirgin bir şekilde seyretmedi. Burada cemiyetler tarafından belirlenen ve onaylanan imamlar çoğunluğu teşkil ediyor. Ayrıca burada imamların atanması hususunda Türkiye’deki gibi devletin etkisi söz konusu değil.

Fıkhi açıdan kimler imam olabilir?

Namazın kuralları hakkında yeterli bilgiye sahip olan her Müslüman erkek imam olabilir. Kadınlar da uygun durumlar yerine getirildiği takdirde namaz kıldırabilir. Olaya daha derinlemesine bakarsak; bir imam temel dinî vecibeleri ve ritüelleri bilmeli, bu temel vecibeleri kendi vicdanı ile anlayabilmeli ve eda edebilmelidir. Bir cemiyette görev yapan bir imam ayrıca cenaze defin kurallarını bilmeli, insanları hacca hazırlayabilmeli ve cemiyet üyelerinin çocuklarına temel İslami bilgileri öğretebilmelidir. Bunların aynısı kadın imam için de geçerlidir; ancak kadın imam en başta cemiyetin kadın üyeleri ile ilgilenir ve toplu namazlarda erkeklere imamlık yapamaz.

Avrupa’daki imamlardan çok şey bekleniyor. “Avrupa’daki imam kültürleri arasında köprü vazifesi görmeli”, “gençlere rol model olmalı” ve “cemiyetin manevi liderliğini yapmalı”, ayrıca hapis haneleri ziyaret etmeli, uyum çalışmalarında aktif olmalı, önleyici tedbir projelerine katılım sağlamalı gibi beklentiler söz konusu. Dinî ve tarihî açıdan bakılınca bu beklentilerden hangileri bugün imamlardan beklenebilir?

Bu görev tanımlamaları Avrupa’da son 20 yıl içerisinde ortaya çıktı, çünkü imamlar cemiyetler nezdinde entegrasyon figürleri ve dinî pozisyon temsilcileri hâline geldiler. Bosna veya Balkan ülkelerini bir kenara bırakırsak Avrupa’da gerçek manada ve tanınan bir kadılık veya şeyhülislamlık makamı hiç olmadı ve hâlâ yok; dolayısıyla İslami cemiyetlerin yapılarında yalnızca bazısı hasbelkader yurt dışında ilahiyat okumuş olan imamlar temsil makamında gözükmüyor. Bazı imamların gayrimüslim komşulara, okullara, belediyelerdeki temsilcilere ve kilise yetkililerine İslami sorular, camiler gibi konular hakkında tanıtım yapma bağlamında çok büyük işler çıkarıldığını unutmamak gerek. Yine bu imamların bu

çalışmaları geçmişte bunun gibi kültürlerarası hiçbir tecrübeye sahip olmadan gerçekleştirdikleri de unutulmamalı.

Buna karşın bugün birçok cemiyet bu kültürlerarası tanıtım çalışmalarını yürütüyor, düzenli olarak cami tanıtımları gerçekleştiriyor ve gayrimüslim komşularına kendilerini iyi bir şekilde tanıtmaya gayreti içerisinde oluyorlar. Hapishane rehberliği konusu nispeten daha yeni bir alan. Bu alanda birçok imam ve gönüllü kişiler tarafından devlet kurumlarıyla ortaklaşa başarılı hizmetler sunuluyor. Bununla birlikte önleyici tedbir çalışmalarını imamlardan ziyade, cemiyetten uzaklaşmış gençlere kendi usullerince ulaşan cemiyet kökenli “streetworker”ların çalışma alanı. İmamların bu çalışmada başarılı olmaları artık pek mümkün değil, zira problemler artık çocuklar artık cemiyet gibi yerlere gelmek yerine internet ortamlarında bulunmayı tercih ediyorlar. Buna rağmen -veya tam da bu sebeple- çeşitli toplumsal projelerde başarılı sonuçlar alınabilmesi için eğitimli imamlarla iş birliği yapılması elzem; imamlar olmadan cemiyetlere ve camiye giden Müslümanlara ulaşmak mümkün değil.

Siyasilerin imamlara sürekli yeni sorumluluklar yükleyip aynı zamanda onları sert şekilde eleştirmeleri çelişkili bir durum değil mi?

Bazı politikacıların gözünde imamlar devletin taleplerini cemiyetlere aktarmada iyi birer yardımcı olarak değerlendiriliyor. Aynı zamanda imamların potansiyelleri itibarıyla radikalleşme probleminde sorumlu oldukları da alttan alta dile getiriliyor. Oysa imamların toplumsal katılım konusunda ortaya koydukları çabalar göz ardı ediliyor. İmamlar kimliklerini kaybetmeksizin bu zorla kabul ettirilmeye çalışılan rolü üstlenemezler

ve cemiyetler de siyasilerle dirsek teması hâlinde olan bu imamları kabul etmez. Yukarıda bahsi geçen yeni toplumsal sorumlulukları ise imamlar ve cemiyetler benimsemiş durumda. Bunun sebebi toplumsal gerçekliğin böyle gerektirmesi. Yerel siyasetçilerin popülist direktifleri doğrultusunda bu görevlerin üstlenilmesi gibi bir durum söz konusu olamaz.

Bir imamın görevlerinin ne olduğuna karar verme yetkisi kimdedir?

Bunu Almanya’da ve genel anlamda Avrupa’daki İslami cemaatler ve kuruluşlar kendileri yapmak durumunda. Dinlerini nasıl yaşayacaklarını, hangi teolojik ihtiyaçların ve bilgilerin imamlarda bulunması gerektiğini bilecek olan yalnızca onlar.

Birçok imam cami cemiyetinin personeli konusunda. Bu amir-memur ilişkisi imamın cemiyette önder kişi olarak etkinliğine nasıl tesir ediyor?

Burada önemli bir nokta var: İmam cemiyet tarafından belli başlı bazı görevleri yerine getirmesi için para ile çalıştırılan bir çalışan ise genel olarak cemiyet idarecilerinin yanlış kararlarını eleştirme riskine girmez. Bununla beraber imam cami cemaati tarafından benimseniyorsa, cemaatin fikirleri üzerinde cemiyet idarecilerinden daha fazla etki gücüne sahiptir. Bu sebeple bazı cemiyet idarecileri (inşaat planları ya da dersler gibi konularda) kendi kararlarını cemiyet içerisinde daha kolay bir şekilde uygulayabilmek için, karakter olarak daha silik veya etliye sütlüye karışmayan imamları istihdam etme eğilimindedir. Bu da sıklıkla imamın geleneksel güçlü pozisyonunun zayıflamasına ve kişi olarak değil de imam olarak saygınlığının zedelenmesine sebep

olmaktadır. Gençler de bu tür “silik karakterli” imamlardan ziyade kendilerince daha özgür ruhlu olarak gördükleri “sözde âlimlere” yöneliyorlar ve bu insanlar için de gençleri bilhassa internet üzerinden ayartmak daha kolay hâle geliyor. Bugün derin bir paradigma değişimine şahitlik ediyoruz. İnsanlar cemiyette gerçek kişilerle bire bir temas hâlinde olmaksızın internet şeyhleriyle internette tek başına sohbet etmeyi yeğliyor. Bu durumda imam ne kadar nitelikli olursa olsun yapacağı şeyler sınırlı kalıyor.

İmamlardan sosyal çalışmalarda bulunmalarını beklemek sorunlu bir yaklaşım değil mi?

Bugünkü imamlar bunu ancak gençlik yıllarını geride bırakmış, cemiyet hayatında aktif katkı sağlayan cemiyet üyeleri arasında gerçekleştirebilirler. Sosyal hizmet dernekleri veya kiliseye bağlı sosyal hizmet birimleri tarafından gerçekleştirilen çalışmalar ile aynı kalitede bir katkıyı bunun için ödeme almayan hiçbir imam sağlayamaz. Zaten gayrimüslim gruplarda da bu görevi klasik anlamda papaz veya rahip değil, profesyonel sosyal hizmet çalışanları yürütüyor.

İmam tartışmaları “Alman/Avrupa/Türk İslamı” tartışmalarının da bir parçası aynı zamanda. Devletler neden dinleri şekillendirme çabasına giriyorlar?

Çünkü bugünkü iç politika diskuru İslam’ı bir şans değil problem olarak görme eğiliminde. Hakiki, orijinal İslam Müslümanlar tarafından (artık) bilinmiyorken, seküler/gayrimüslim çoğunluk toplumu hiçbir sosyal etkisi olmayan “Hristiyanlaşmış” bir İslam arzusundayken, tabii ki kalkıp bazı Avrupalı politikacılar da popülist seçmenleri kazanmak adına kendilerinin de tam olarak ne olduğunu tanımlayamayacakları bir “Avrupa İslamı” talebinde bulunabiliyorlar. Vehmedilen bu İslam cemiyetlerde yaşanan İslam’ın dışarıdan hoş görünen bir gölgesinden başka bir şey değildir ve Müslümanlar tarafından hiçbir zaman kabul edilmeyecektir. Bu noktada İslam’ın asıl mesajı hakkında insanları aydınlatan, cemiyet ile çoğunluk nüfusu arasında bir elçi görevi gören, belediyelerle ve sivil toplumun önemli aktörleriyle meseleleri tartışan imamlar kilit rol oynuyorlar. Eğer Avrupa’da İslami değerlerimizi koruyarak, aynı zamanda postmodern, global ve katı seküler çoğunluk toplumunu da göz ardı etmeden İslam ilahiyatı çerçevesinde bir imam eğitimi sistemi kurmayı başarabilirsek, işte imamlar o zaman hepimizin benimseyeceği o hak ettikleri pozitif rolü üstlenmiş olacaklar.

Lale Nihal sordu.

“Her nefis ölümü tadacaktır.” (Enbiya 21:35)

İthal İmam Tartışması ve Arka Planı

Türkiye'den gelen imamlara dair tartışma çokkültürlülük konusundaki farklı pozisyonların kendisini yeniden göstermesine yol açtı. Bu pozisyonlardan biri "biz" in sınırlarını genişletmek, diğeri ise bir "öteki" yaratarak dar bir "biz" tahayyülü oluşturmaya dayanıyor.

YAŞAR AYDIN*

Son yıllarda yükselen İslam ve Müslüman karşıtlığı artık somut sonuçlara yol açıyor. Bu yer yer nefrete varan eğilim karşımıza sadece medya ve siyasal tartışmalarda çıkmıyor; İslami kurumlara, camilere ve buralara girip çıkanlara yönelik şiddet olarak da kendini gösteriyor. Daha da kötüsü İslam karşıtlığının günümüzde artık bir siyasi hareket olarak karşımıza çıkması. Özellikle Pegida (Batı'nın İslamlaşmasına Karşı Vatansız Avrupalılar) ve İslam karşıtlığını programına almış olan Almanya İçin Alternatif Partisi (AfD) uzun bir sürecin ürünleri. Günümüzdeki İslam karşıtlığının bir başka özelliği de kaba bir ırkçılık şeklinde değil; daha rafine bir şekilde fikir özgürlüğüne, Aydınlanma'ya atıfta bulunarak ve "dinsel bağnazlık" eleştirisi kisvesi altında ortaya çıkmasıdır ki bu da onunla mücadeleyi bir hayli zorlaştırmaktadır.

İslam ve Müslümanlara karşı duyulan derin kuşkunun en son tezahürü olarak Almanya'da iktidardaki koalisyon ortaklarından Hristiyan Sosyal Birlik Partisi (CSU) Genel Sekreteri Andreas Scheuer'in cami ve imamlara yönelik önerilerini gösterebiliriz. Scheuer'in önerdiği "İslam Yasası", Almanya'daki camilerde görev yapacak olan imamların Almanya'da eğitilmelerini ve camilerin finansmanının yurt dışından, Türkiye ve Suudi Arabistan gibi ülkelerden sağlanmasının engellenmesi gibi uygulamaları içeriyor. Scheuer Die Welt'e verdiği demeçte (13.4.2016) "yurt dışından aşırı değer yargılarının ithal edilmesinin kabul edilemez" olduğunu belirterek, Almanya'daki camilerde ibadet ve vaaz dilinin Almanca olmasını savunuyor.

Benzeri bir tartışmanın Avusturya'da yürütüldüğünü görüyoruz. 2013–2018 hükümet programı 1912'den kalma İslam Yasası'nın güncellenmesini, camilerde görev yapacak imamların ve üniversitelerde ders verecek Müslüman ilahiyatçıların Avusturya'da eğitilmeleri şartını içeriyordu.

İslam ve Müslümanlarla ilgili kaygı ve korkuların 11 Eylül terör saldırılarının ardından yükselişe geçtiğini, son olarak da Orta Doğu'da radikal grupların etkinliğini artırmasından ve Almanya'da yankı bulmasından beslendiğini, bunun da korkuları tetiklediği ve dolayısıyla "İslam Yasası" ve benzeri önerilere yol açtığını gör-

mezden gelemeyiz. Ancak bu önerilerin dayandırıldığı siyasi, sosyal ve normatif gerekçelerin sorunlu olduğu da ortada.

Öne sürülen başlıca gerekçelerden biri yurt dışından gelen/gönderilen imamlar ve Suudi Arabistan ve Türkiye tarafından finanse edilen camiler üzerinden "aşırı" görüşlerin ve demokratik kültür ve teamüllere "uymayan" değer yargılarının Almanya'daki Türk ve Müslüman toplumuna aktarıldığı iddiasıdır. Bu konuda kesin bir empirik bulgu olmamasına karşın bu tür görüşler sıkça tekrar edilmekte, kamuoyunda rağbet görmektedirler. Bu ve benzeri görüşleri savunanlara göre İslam dünyası yüzyıllardır "hep aynı" teolojiyi "savunagelmış", ancak onu "geliştirememiştir", çünkü İslam dünyası bunun için gerekli olan özgür tartışma ortamından "yoksundur". Dolayısıyla bu tartışmalar Almanya ve diğer Avrupa ülkelerinde yapılmalı, İslam akıl ve din "ikileminden", Müslümanlar ise dindarlık ile devlet "geriliminden" kurtarılmalıdırlar.

Burada Türkiye'den ve diğer ülkelerden gelen imamlarla ilgili hataların ve eksikliklerin olmadığını iddia edecek değiliz. Ancak bu tartışmaların çifte standart içerdiği gerçeğini de görmezden gelemeyiz. Örneğin şiddet yanlısı örgütlerin Müslüman gençlere yönelik örgütlenme çabalarından yola çıkarak camilerde vaazların Almanca verilmesi savunulurken, benzeri talepler sinagog ve Rus-Ortodoks kiliseleri için katıyen ortaya atılmamaktadır. Hâlbuki Rusya'dan gelen göçmenlerde topluma intibak konusunda sorunların olmadığı söylenemez. Kaldı ki Müslümanların büyük çoğunluğu Almanya'daki özgürlükçü-demokratik anayasal düzene uymakta, İslami dernekler ihtiyaç duyulduğunda, bu konuda şüphe oluştuğunda yetkili birimlerce denetlenilmekte dirler.

Günümüzde birçok Katolik kilisesi örneğin Polonya'dan papaz getirirken, camilerde vaaz veren hocaların yurt dışından gelmesine karşı çıkılmasını anlamak hayli güç. Bu bağlamda öne sürülen gerekçelerden biri de Almanya'da imamların cemaatin sosyal sorunlarıyla, eğitim meseleleriyle ve hatta vergi konularıyla da ilgilenmek durumunda kalmaları. Ancak günümüzde böyle bir durumun olduğunu iddia etmek gerçeğe örtüşmüyor. Çünkü artık bu konularda hizmet veren ve göçmenlerin de rağbet ettiği

birçok kurum mevcut.

İmam ve camilerle ilgili tartışma ve önerilerin aynı zamanda çokkültürlülüğe karşı gelişen bir tepkinin sonucu olduğunu söyleyebiliriz. Almanya toplumu son yıllarda kültürel ve dinî açıdan farklılaştı, bu da yeni bir kolektif kimlik oluşumunu zorunlu hâle getirdi. Bunun kabaca iki yolu olduğunu söyleyebiliriz: Ya özgür bir tartışma süreci içinde var olan kolektif kimliğin sınırlarını genişletmek, onu daha çoğulcu ve kapsayıcı hâle getirmek; ya da bir “öteki” yaratarak onun üzerinden dar bir “biz” tahayyülü yaratmak. Bugün Almanya’da İslam ve Müslümanlarla ilgili yaşanan tartışmaların temelinde bu kimlik sorunu yatmaktadır. Bu tartışmalarda farklı grup ve bireyleri karşı karşıya getiren, “İslam Almanya’ya ait mi, değil mi?” ya da “Alman kimliği nasıl ifade edilmeli, buna kimler dâhil edilmeli?” sorularıdır. Almanya’da kimlik ve kültürel aidiyetle ilgili tartışmalarda bir taraf çok kültürlü, çoğulcu ve farklılıklarla barışık bir toplumu ve daha kapsayıcı bir kolektif kimliği savunmaktadır. Diğer taraf ise –ki buna bazı Türkiye kökenli aktörler de katılmaktadır– korkuları besleyerek İslam, göçmen ve mülteci karşıtlığı üzerinden tekçi, dar ve dışlayıcı bir ulusal kimliği dayatmak istemektedir.

Bu konuda siyasi karar vericiler ikiye ayrılıyor ve bu onların göç ve bütünleşme konusundaki düşüncelerine de yansıyor. Bunların bir kısmı Almanya’nın artık bir göç ülkesi olduğunu kabul edip göçmenleri toplumla bütünleştirmenin yollarını ararken, diğer bir kısım ise göçmenlerden Alman toplumuna ve kültürüne asimile olmalarını bekliyor. İkinci gruba göre göçmenlerin yerlilerle aynı fırsatları değerlendirebilmesi, toplumsal refahtan katkıları oranında pay alabilmesi ve toplumla bütünleşebilmesi için geldikleri ülkenin kültüründen mümkün olduğunca kopmaları, sadece Almancaya yatırım yapmaları ve iki dillilikten imtina etmeleri gerek. Bu bakış açısına göre göçmenlerin ulusaşırı yaklaşım ve pratikleri; yani onların iki kültürden beslenmeleri, kendilerini iki kültüre de ait hissetmeleri, iki dilliliğe bağlı kalmaları ve geldikleri ülkeyle sosyal, kültürel, siyasi hatta ekonomik ilişkilerini devam ettirmeleri onların içinde yaşadıkları toplumla bütünleşmelerinin önünde bir engel teşkil ediyor. Örneğin bu teorik yaklaşımdan ha-

reketle Türkiye’nin Almanya’daki Türkiyelileri araçsallaştırdığı iddia ediliyor ve Almanya’daki Türkiyelilerin Türkiye ile sürekli ve sıkı iletişim içinde olmaları, duygusal bir bağı canlı tutmaları sıkça eleştiriliyor. “İslam Yasası”, imam ve camilerle ilgili tartışmaların ardında ve benzeri önerileri ileri sürenlerin zihninde ulusaşırılığın kaçınılması gereken bir yaklaşım olduğu anlayışının mevcut olduğunu söyleyebiliriz. Bu varsayım aynı zamanda çifte vatandaşlığa ve iki dilliliğe karşı çıkmanın normatif arka planını oluşturuyor.

Kuşkusuz bu durumun tutarlı bir eleştirisi yapılmalı, sorun kamuoyunun gündeminde tutulmalı. Ancak burada bir başka gerçeğin de altını çizmemiz gerek: Örneğin Almanya’daki Türkiye kökenli dinî kurumlar ve cami dernekleri Türk hükümeti ile gerektiğinden fazla ilişkiye girdikleri ve aşırı derecede politize olduklarında işlevlerini yerine getiremeyecekleri gibi çoğunluğun ve anaakım siyasetin de hedefi hâline gelecekler. “İslam Yasası”nda olduğu gibi ayrımcı yaklaşım ve yasal düzenlemelere maruz kalmayı engellemenin başlıca yolu, dinî kurum ve derneklerin Almanya’daki kültürel ve siyasi hassasiyetleri gözetmesinden geçmektedir. Hem İslam dünyasındaki hem de buradaki gelişmelerden yola çıkarak İslam ve Müslümanların Almanya’daki siyasi gündemi meşgul etmeyi sürdüreceğini, kısıtlayıcı yasa, düzenleme ve uygulamaların kısa vadede kesilmeyeceğini öngörebiliriz.

İslam ve Müslüman karşıtlığının daha uzun süre devam edeceğini gözden kaçırmamakta fayda var. Çünkü bir taraftan Müslüman göçmenler toplumun her alanında aşama kaydederken, diğer tarafta da buna karşı tepkiler oluşuyor, bu tepkiler İslam ve Müslüman karşıtlığı olarak dışa vuruyor. AfD gibi göçmen ve İslam karşıtı partilerin, Pegida gibi hareketlerin varlığı ve yarattıkları siyasi iklim demokrat siyasetçilerin Müslümanların arkasında dik durup adaleti savunmasını zorlaştıracak, birçok siyasetçiye ise halk yardakçılığına (popülizm) boyun eğmek zorunda bırakabilecek. Müslümanlar ve kurumları buna hazırlıklı olmalı.

*Göç araştırmaları ve Türkiye uzmanı olan Dr. Yaşar Aydın HafenCity Üniversitesinde ve Protestan Yüksekokulunda görev yapmaktadır.

İmamlara Dair Tartışma Ön Yargılardan Arınmalı

Yurt dışından gelen imamlara dair tartışma popülist söylemlere kurban gidemeyecek kadar çeşitli boyutlara sahip. "İslam korkusu" siyasetçiler tarafından altın yumurtlayan tavuk olarak görüldüğü sürece bu karmaşık boyutların etkin bir şekilde ele alınamayacağı açık.

HOUSSAM HAMADE*

NEIN,
DAS IST
KEINE
ALTERNATIVE

NEIN,
DAS IST
KEINE
ALTERNATIVE

WAZZBANK
ALTERNATIVE

Almanya’da son zamanlar-
da başta Almanya İçin Al-
ternatif Partisi (AfD) olmak
üzere birçok siyasetçi “ithal
imam”ların yasaklanmasını ve
imamların Alman üniversitelerinde eğitilme-
sini talep ediyor. AfD konuyu seçim programı
kapsamında da ele aldı. Meseleye üstünkörü
bakan bir kişi bu taleplere hak verebilir. Bu
taleplerle “özgürlükçü demokratik anayasal
düzene ters bir İslam dinî anlayışı”nın isten-
mediği vurgulanıyor. Fakat bu talep sadece
tüm dünya görüşlerini ve dinî uygulamalarını
kapsarsa mantıklı bulunabilir. Ciddiye alınan
ve toplumun merkezine ulaşabilen bir parti
olmak için AfD liderleri şu sıralar kullandık-
ları kelimeleri özenle seçseler de İslam’a karşı
duyulan korku AfD’nin temel konuları arasın-
da yerini koruyor. Ne de olsa bu konu yüksek
oranda kâr vaat eden bir konu.

Bertelsmann Vakfı’nın bir araştırmasına
göre Almanların yüzde 57’si İslam’a karşı kor-
ku duyuyor. Dolayısıyla AfD ve diğer partiler
için “İslam korkusu” adlı altın yumurtlayan ta-
vuğun yumurtalarını toplamak oldukça “zeki-
ce” bir hamle. Parti programında her ne kadar
“çoğu” Müslüman’ın “yasalara sadık ve uyum
sağlamış” oldukları vurgulansa ve başka bir
bölümde de İslam’ın farklı yorumlarının bu-
lunduğundan bahsedilse de AfD’nin talepleri-
nin geri kalanı tarafsız bir durum analizinden
ziyade ön yargı yüklü ve son derece tehlikeli
eksik bilgilerle dolu. Şayet İslam’ın farklı yo-
rumlarını ayırt etme konusunda ciddi olsaydı
Parti kendi programının 7.6 numaralı madde-
sinde “İslam” ile özgürlükçü demokratik ana-
yasal düzen arasında bir gerilim durumundan
bahsetmezdi. Ayrıca “İslam’ın” Almanya’ya
ait olmadığı (7.6.1) ileri sürülmez, minare-
lerin İslam’ın egemenlik sembolü olduğu ve
ezanlar ile “Müslümanların Allah’ından baş-
ka Tanrı’nın olmadığı” söylendiği”ne dair
(7.6.3) ifadeler de vurgulanmazdı. Bu ifadeler
kahvehane ortamında yapılan muhabbetler
seviyesinde.

AfD Seçmeni “Müslüman”lardan Daha “Tehlikeli”

Mayıs ayında Almanya’nın Thüringen eya-
letinin AfD Grup Başkanı Björn Höcke’nin
planlanmış bir cami inşasını “uzun vadeli ülke
istilas projesinin bir parçası” olarak değer-
lendirmesi dikkat çekti.

Bu bağlamda İslam’ın bazı yanlış yorumla-
rının demokrasiye aykırı ve agresif olup olma-
dığı değil, “İslam’ın” bir bütün olarak faşist
yapıda olduğu ve dünyayı fethetme arzusu
barındırdığı söz konusu edilmektedir. AfD’nin
birtakım “iyi Müslümanlar” ile “özünde kötü
İslam” arasındaki ayrımı “İslam eleştirmeni”
Hamed Abdel-Samad’ın argümanlarına da-
yanmaktadır. Abdel-Samad yetersiz yöntem-
ler ile İslam’ın faşist eğilime sahip olduğunu
iddia edip tüm Müslümanların faşist olmadı-
ğını söyler. Bu mantığa göre “iyi Müslüman-
lar” da “iyi Naziler” gibi ender bulunan bir
grup olarak betimlenmektedir.

Almanya’da dört milyon Müslüman var ve
bunlardan sadece 200’ü şiddet eğilimli Sele-
fist gruplara mensup. Dolayısıyla istatistiksel
bakımdan doğasında faşizm olan bir İslam’a
dair her sav tutarsız. Ayrıca Saksonya eyale-
tindeki AfD seçmenlerinin demokrasiye karşı
yaklaşımları ile Müslümanları kıyaslan-
dığına daha vahim bir sonuç ortaya çıkıyor.
Forsa araştırmasına göre AfD seçmenlerinin
yüzde 28’i demokrasi fikrini başarısız ve hatta
kötü bulurken en dindar Müslümanların bile
yüzde 90’ı demokrasiyi iyi bir idare sistemi
olarak kabul ediyorlar. Böylece AfD’nin “hü-
manist değerlere” vurgu yapmasının aslında
sadece kendi görüşlerini desteklemek için
kullanıldığını ve İslam’ı bir projeksiyon alanı
olarak kullanıp ötekileştirmekten başka bir
amacının olmadığı da ortaya çıkıyor.

İmamlara dair taleplere benzeyen diğer
popülist açıklamalar da toplumu kutuplaştı-
rıyor ve iki farklı sorun üretiyor. Bir taraftan
bu tür yaklaşımların entegrasyonu engellediği
açık. Araştırmalara göre Fransa’da Müslüman
göçmenlerin dışlanması onların entegrasyonu

reddetmeleriyle bir kısır döngü oluşturmuş durumda. Benzer tespitler iletişim için de geçerli; tek taraflılık muhatapta da tek taraflı reaksiyoner düşünceleri tetikliyor. Bu tepki-
menin önüne geçilmesi gerek.

Türkiye'den Gelen İmamlar

Din sosyoloğu Rauf Ceylan Almanya'da imamlar konusunu ele aldı. Ceylan imamların ezici bir çoğunluğunun demokrasiden yana olduğunu vurguluyor. Dolayısıyla imamlar, Türkiye'den gelen imamlar da dâhil olmak üzere daha ziyade aşırıcılığa karşı bir güç oluşturuyorlar. Buna karşın dil yetersizliği ve Almanya'daki yaşama dair bilgi eksiklikleri bir sorun teşkil ediyor. Bu husustaki yeterliliklerinin yüksek olması durumunda imamlar uyuma yardımcı olarak daha iyi bir görev üstlenebilirler. Diğer açıdan yurt dışından gelen imamların Almanya'daki gençlerin yaşam gerçeklerinden uzak olması gençler arasında Selefist çevrelerin rağbet görmesine de yol açabilir.

Sonuç olarak ortada AfD'nin açıklamalarının ve "merkez partileri" siyasetçilerinin öne sürdüklerinden daha karmaşık bir durum söz konusu ve aslında bu ifadeleri kullananların da bunun farkında olmaları gerek. Fakat bunun yerine diğer siyasi aktörler de İslam korkusu isimli altın yumurtlayan tavuğun yumurtalarından nemalanmaya çalışıyorlar. Yasal olarak din özgürlüğüne ve eşitlik ilkesine aykırı olmasından dolayı mümkün olmadığı hâlde CSU Genel Sekreteri Andreas Scheuer camilerin ve ana okullarının yurt dışından finanse edilmesini başka hangi sebepten dolayı yasaklamak istesin ki? Bu ifadelerin çoğunluğunun "Müslümanları" homojen bir kitle olarak eskimiş ve kötü geleneklere inatla tutunan bir grup gibi göstermesi daha da dikkat çekici. Oysa Almanya'daki "Müslümanlar" son derece heterojen bir yapıya sahipler.

Bazıları ise "ithal imamların" iyi bir uygulama olduğunu düşünüyor. Gazeteci Claudia Keller'in tespit ettiği gibi bilhassa genç-

“

Ortada AfD'nin ve merkez partileri siyasetçilerinin öne sürdüklerinden daha karmaşık bir durum söz konusu. Fakat diğer siyasi aktörler de İslam korkusu isimli altın yumurtlayan tavuğun yumurtalarından nemalanmaya çalışıyorlar.

ler olmak üzere çoğu Müslüman Almanya'da büyüyüp eğitim gören imamlara dair talepleri zaten "açıkça destekliyorlar." Büyük İslami cemaatler zaten prensipte "iş birliğine hazırlar." Alman İçişleri Bakanlığı sözcüsünün de açıklamasına göre Almanya'daki imamların büyük bir kısmını görevlendiren DİTİB "Alman İslam Konferansı dâhilinde devamlı ve yapıcı" olarak çalışıyor.

Dolayısıyla asıl sorun daha ziyade yapısal. Zira imam eğitimi masraflı ve uzun vadeli bir girişim. Almanya'da kilise vergisine benzer bir vergiye sahip olmayan Müslüman cemaatlerin imamların masraflarını kendi başlarına karşılamaları son derece güç. Cami cemiyetlerinin Devlet Kilise Hukuku kapsamında diğer dinî cemaatlerle eşit konuma getirilmeleri bu sebepten mantıklı görünüyor. Bir başka ihtimal de imamların kalma sürelerine dair anlaşmanın yeniden görüşülerek daha uzun süre kalmalarını, Almancayı ve Almanya'daki yaşamı öğrenebilmelerini sağlamak. Fakat yanlış atılan her adım din özgürlüğüne ve dinlerin eşitliğine dair paternalist bir girişim teşkil ediyor.

*Serbest gazeteci olan Hamade Humboldt Üniversitesinde sosyal bilimler alanında yüksek lisans yapmaktadır.

Alman kamuoyunda DİTİB imamlarına yönelik bir baskı var. Siz de bu tartışmada portresi çizilen imamlardansınız. Tartışmalar sizi nasıl etkiliyor?

Medyanın ve politikacıların yaklaşımı cemi-yetteki çalışmalarımızı etkilemiyor. Senelerdir hangi çalışmaların peşindeyse o şekilde devam ediyoruz. Sadece zihinsel olarak bu tartışmanın daha da baskıcı bir hâl alıp almayacağına dair endişeler taşıyoruz.

Bu endişeyle birlikte, bu tür tartışmalardan olumlu sonuçlar ortaya çıkacağını düşünüyorum. Siyasilerin gündeminde olmamız bizlerle tanışmak, görüşmek ve konuşmak isteyenlerin artmasına da sebep oluyor. Kilise temsilcileri, medya mensupları, diğer yerel aktörler ve normal vatandaşlar “Kim bu imamlar, neler yapıyorlar?” gibi sorular sorarak bizlerle diyaloga geçmek istiyorlar. Bu durum dahi olumlu bir sonuç olarak karşımıza çıkıyor.

Türkiye’den gelen imamlarda en çok eleştirilen konu dil meselesi. Argümanlardan ilki bugünkü kuşağın artık Türkçeyi, Arapçayı, Boşnakçayı anlamadığı yönünde. İkincisi ise Alman siyasiler camilerde konuşulanları anlamak istiyor. Ne dersiniz?

Bu argümanlardan ilkinde bir miktar haklılık payı var, ama meseleye daha derinlikli bir bakış atmak lazım. Öncelikle DİTİB’in buraya imam göndermeye başladığı dönemde buradaki insanların hepsi Türkçe konuşuyordu, hiçbiri Almanca bilmiyordu. Dolayısıyla onlara Türkçe konuşan, çocuklarına Türkçe vaaz verecek imamlar gerekiyordu. Bugün realite değişti. İlk neslin torunlarında Türkçe’yi anlama ve konuşma sıklığı var. Fakat bu, Türkçe konuşan imam ihtiyacının ortadan kalktığı anlamına gelmiyor. Bilakis

bu ihtiyaç daha da fazla kendisini gösteriyor.

Bizim için hem anadil hem de ülkenin dili aynı oranda önemli. “Sadece ana dil yeter, Almanca olmasa da olur” veya “sadece Almanca yeter, anadil çok da önemli değil” gibi bir anlayışı kabul etmemiz mümkün değil. O yüzden anadilde vaaz ve sohbetlere devam etmek durumundayız. Ayrıca kimsenin bizden anadilimizden vazgeçmemizi istemeye hakkı da yok. Çünkü bu aynı zamanda anayasal ve insani bir hak.

Sadece Almanca vaaz ettiğimizde anlamayacak çok insanımız var. Özellikle birinci nesilden gelen insanların yanında Türkiye’den buraya yeni gelmiş insanlar da var. Dolayısıyla hutbenin Türkçe, Arapça ya da Boşnakça olması hâlâ bir ihtiyaç. Bunun yanında çocuklarımızın ve gençlerimizin Türkçe hutbeleri anlamakta zorluk çektiği de bir gerçek. Bu durumda Türkçeden başka bir dili anlamayan kimseler için Türkçe bir ihtiyaç, üçüncü nesil çocuklar ve diğer Müslüman kardeşlerimiz için de Almanca bir ihtiyaç ve en az Türkçe kadar şart. Bu aynı zamanda dinî açıdan da gerekli. Çünkü hutbenin amacı o meselenin Müslümanlar tarafından anlaşılmasıdır, zaten cumanın amacı da Müslümanların ortak bir gündeminin olmasıdır. Camiye gelen bir Müslümanın hutbeden hiçbir şey anlamadan geri gitmesi doğru olmaz.

Hutbelerin Alman toplumu tarafından da anlaşılması ve içeriklerinin bilinmesi gerektiğini söyleyenlere gelince; zaten yıllardır DİTİB de, IGMG, VIKZ ve diğer İslami cemaatler de hutbelerin iki dilde okunmasına önem veriyorlar. Bugün DİTİB’in birçok camisinde imamlarımız Türkçe-Almanca olmak üzere iki dilli hutbe okuyor. Eğer hoca Almanca bilmiyorsa Türkçesini

“Sıkıştığında İmamları Kullanan Anlayış Yanlış.”

Hasan Ağırbaş, 2005 yılında DiTİB Din Görevlisi olarak, eşi ve iki kızıyla birlikte Yalova'dan Almanya'ya geldi. Şu anda Idstein Din Görevlisi olarak görev yapmakta olan Ağırbaş 2017 Temmuz ayında Türkiye'deki vaizlik görevine geri dönecek. Münster Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde doktora eğitimine de devam etmekte olan Ağırbaş'la Almanya'daki imamlara dair tartışmayı konuştuk.

okuyor, Almancasını da bir başkasına okutuyor. Eğer bu da yoksa ve hutbe sadece Türkçe okunuyorsa, hutbenin Almanca metnini uygun bir yere koyuyorlar ve namaz sonrasında isteyen alıp oradan okuyabiliyor. Bizler bu iki dilliliği bir zenginlik olarak görüyoruz.

Peki kamoyu?

Camide ne anlatıldığını öğrenmek isteyen kişi ya Almanca okunan hutbeyi dinler, ya camiden çıkarken Almanca hutbeye yazılı bir şekilde ulaşır ya da en kötü ihtimalle, hutbeler her hafta Almanca olarak dinî cemaatlerin internet sitelerinde yayımlanıyor. “Bu imamlar camilerde ne diyorlar?” diye merak edenler oradan her hafta okuyabilirler. DİTİB şeffaf, ne yaptığı ve ne konuştuğu ortada olan bir kuruluş. Tıpkı Almanya’da ortak İslam anlayışına sahip olduğumuz diğer dinî cemaatler gibi.

Hatta hutbe konusunda bir adım daha öteye gidelim. Son dönemde mültecilerin sayılarının artmasıyla biz imamların sorumlulukları da arttı. Türkçe ve Almanca bilmeyen bu kardeşlerimizin de okunan hutbeleri anlamaları gerekiyor. Hepsi de Arapça konuşan insanlar. Dolayısıyla artık birçok camide iki dilli değil, belki üç dilde hutbe okunması gerek. Mesela ben şahsen yaklaşık bir yıldır bu şekilde bir uygulama yapıyorum. Almanca ve Arapçasını bir özet şeklinde sunarak üç dilde hutbe okuyorum. Tüm kardeşlerimiz bundan çok memnunlar. Sonuç olarak okunan hutbeyi herkes anlamış oluyor.

Siz Almancayı burada mı öğrendiniz?

Evet. Almanya’ya gelir gelmez yaptığım ilk iş Almanca kursuna yazılmak oldu. Yaklaşık altı ay sonra, yani Almanca bir metni okuyabilecek seviyeye gelir gelmez de hutbelerin Almancasını da okumaya başladım. İhtiyaç durumunda İngilizce de okuyabilirim. Önemli olan Müslümanların hutbedeki konuyla ilgili az da olsa bilgilenmiş olmaları.

Alman medyasında tartışmalar daha çok Almanca hutbeler üzerinden yürütülüyor. Ancak esasen sohbetler, kandil programları ve gençlik çalışmaları da buna dâhil edilebilir. Cemiyetlerin dilini tamamen Almancaya çevirmek mümkün mü?

Çok küçük camiler haricinde birçok camide çocuklara verilen derslerde din görevlisinin yanında başka yardımcı hocalar da görev yapıyorlar ve ihtiyaca göre Almanca da dinî bilgiler eğitimi veriliyor. Dinî bilgiler kitabından elif cüzüne kadar iki dilli kitaplar basılıyor. Çünkü camilerimizde sadece Türk çocukları yok. Afrika’dan, Balkanlardan, Arap ülkelerinden gelen çocuklarımız da var. Mesela ben kendi camimde dinî konuları Türkçe ve Almanca olarak iki dilde de anlatmaya çalışıyorum.

Bunun dışında sadece cami hocaları sohbet etmiyor ki camilerimizde. Gençlere yönelik programlar düzenliyor ve genç akademisyenleri, ilahiyat hocalarını çağırıyoruz. Örneğin biz 3-4 cami ortaklaşa Almanca İslam tarihi seminer serisi yaptık. Bu tarz programlar Almanca oluyor zaten, bunlar senelerdir yaptığımız çok sıradan programlar.

Bütün bir eğitim dilinin ya da cemiyetteki konuşma dilinin sadece Almancaya çevrilmesini istemek baskıcı bir tutum olur. Biz anadili önemsiyoruz. Bizim gençlik sohbetlerimize katılanların tamamının Türkçesi hem dinleme/anlama hem de ifade etme konusunda çok iyi. Cami merkezli büyüyen gençlerimizin Türkçesinde bir sorun yok, onlarla sohbetlerimiz Türkçe yapılıyor. Buna rağmen gençlerle sohbetlerde daha iyi anlaşılmasını diye birçok İslami kavramı Almanca da dile getiriyorum.

Fakat burada da Almancanın kimlik oluşturuca bir seviyede kullanılmadığı eleştirisi getiriliyor. Ne dersiniz?

İslami literatür Almancaya tam olarak intikal etmiş değil. İslami kavramların Almancalaşması meselesi uzun bir süreç. Biz bu esnada gençlere İslam’ı Türkçe ve mümkün mertebeye Almanca anlatmaya devam ediyoruz.

Bir de insan anadilinden niçin vazgeçsin ki? Bir Alman aile Türkiye’ye yerleşse anadilinden vaz mı geçecek? Burada kaçınıcı nesil olursa olsun Türkiye’yi anavatanı olarak gören insanlar var. Gidip geliyorlar. Türkiye’deki akrabalarıyla irtibat hâlindedir. Türkçeye ihtiyaçları var. Almancayı öğrenme gerekliliğini tartışmaya bile gerek yok, bu şart. Ama Türkçeden vazgeçilmesini istemek mantıksız.

Dil konusu bir tarafa aşırılığı önleyici tedbirler camilerde de sıkça uygulanıyor. Bir imam olarak bunları nasıl değerlendiriyorsunuz?

Gençlerimizi aşırı akımlardan korumak ve onların bu tarz akımların peşine gitmelerini engellemek bizim önemsedığımız ve gündemimizde olan bir konu. Camiyle içli dışlı olan, dinî temel bilgisi olan gençlerimiz aşırılıktan uzaklar. Radikalleşen gençlerin çoğunluğu camilerden uzak yaşayan ve temel dinî bilgilere sahip olmayan gençler. Büyük bir kısmı genelde geçmişte uyuşturucu, alkol gibi kötü yollara düşmüş, daha sonra bir şekilde dönüş yapmak istemiş, fakat hızlı bir dönüş yaparak bu sefer de tam aksi istikamete meyletmiş kimseler. Bizim İslam anlayışımız ortada. Almanya'daki Müslümanların büyük çoğunluğunun yaşadığı İslam orta yolda olan, aşırılıktan uzak bir İslam'dır. Dolayısıyla radikalizmle mücadele eden herkesin aslında bizlere teşekkür etmesi gerek.

"Camiler sorunun bir parçası değil." diyorsunuz. Peki camilerin aşırılıkla mücadele etmede öne çıkması bir süre sonra kamuoyunda "Camilerin aşırılık konusunda genel bir sorunu var." algısını güçlendirmez mi?

Aşırılığa meyledenler yanlış dinî yorumlardan ve dini argümanlardan etkileniyorlar. Yani bu gençler din kullanılarak aşırılığa çekiliyorlar. Bu durumda onları oradan kurtarmanın en etkili araçlarından biri de dinî argümanlar olmalı. Oraya gidenler dinî gerekçelerle gidiyorlarsa biz hocalar da buna karşı ortaklaşa dinî argümanlar sunmalıyız. Tabi ki bu sadece işin bir boyutu. Diğer yandan yetiştirme tarzından tutun da toplumda İslam'la ilgili negatif algılara kadar aşırılığın birçok başka sebebi de var. Bütün sorunları es geçip, "Camiler aşırılığın yuvalarıdır." demek çok büyük bir hata olur. Camiler olsa olsa sorunun değil, çözümün merkezleridirler. Ama tabi ki tek merkez de değiller.

Almanya'da verilen imam eğitimleri buradaki Müslümanların sorunlarını çözebilecek mi sizce?

Yurt dışından imamların gelmesi bir ihtiyaç. "Doğru mu yanlış mı"dan ziyade bunun reel bir ihtiyaç olduğunu görmek lazım. Buradaki toplumun ihtiyaç hissetmiş ve önce cemiyetler kendi büt-

çeleriyle imamlar getirmişler. Bu ihtiyaç değişir de Türkiye'den imam gönderilmesine ihtiyaç olmazsa bu realite elbette değişir.

Buradaki imam eğitimi elbette olumlu ama yeterli değil. Şu an emekleme aşamasında, daha kalkacak, yürüyecek ve koşacak. Daha da iyileştirilerek buradaki topluma hitap edebilecek din görevlilerinin yetişmesi desteklediğimiz bir husus. Türkiye'den ve diğer İslam ülkelerinden hocalar buraya gelip ilahiyat fakültelerinde ders veriyorlar. İslam ilahiyatlarının ve ilim adamlarının diğer ülkelerle bağlantılarının olması oldukça tabii. Diğer ülkelerdeki İslam ilahiyat metodlarından buradaki fakültelerin eğitimine katkı sağlayacak şekilde istifade etmek çok faydalı olacaktır. Zira orada asırlardır kökleşmiş bir gelenek var.

Buradaki İslam ilahiyatlarına dair "Acaba nasıl bir İslam anlayışı sunulacak?" endişesi duyan Müslümanlar da var. Bu endişeler hakkında ne dersiniz?

Hangi niyetle kurulursa kurulsun ben bu ilahiyatların sonucunun hayırlı olacağını düşünüyorum. İslam'ı araştıran insanların çoğalmasının, dindarların barışçıl bir şekilde bir arada yaşamaları için olumlu sonuçları olacaktır. İslam burada endişe duyulan bir olgu, çünkü bilinmiyor. İnsanlar ve de yetkililer "Müslümanlar, imamlar ve dinî cemaatler" hakkında değil, "Müslümanlarla, imamlarla ve dini cemaatlerle" konuşsunlar. İslam ilahiyatları bu yönde büyük bir adım olacaktır.

Türkiye'den geldiniz, burada doktora yapıyorsunuz. Kim bilir sonrasında nereye gideceksiniz. Bu küresel çağda Türkiye'den gelen imamların korku oluşturmalarının anlamı var mı?

İmamların korkuya neden olan davranışları yok ve kamuoyu da bunun farkında aslında. Bütün şehirlerde bugün birçok politikacının eleştirdiği Türkiye'den gelen imamlar Müslümanlarla iletişimde birinci muhatap kabul ediliyorlar. Dolayısıyla korku üzerinden yapılan bu tartışma suni bir gündem oluşturma çabasının sonucu. Sıkıştığında imamları kullanan anlayış oldukça yanlış.

Almancaya dair zorluklar elbette var, ama bu en kötü ihtimalle toplantılarda tercüman aracılığıyla halledilebiliyor. Dilden daha önemlisi dinî

anlama, algılama ve yorumlama şekli. Bizim İslam anlayışımız sağlam, sahih ve bu toplumun ve de insanlığın hayırına bir anlayış. Çok iyi dil bilip çok yanlış bir İslam anlayışına sahip olanları da biliyoruz. Gençlerimizi yanlış bir dinî anlayışa sevk edenlerin hepsinin Almancası mükemmel. Dil önemli ama her şey demek değil.

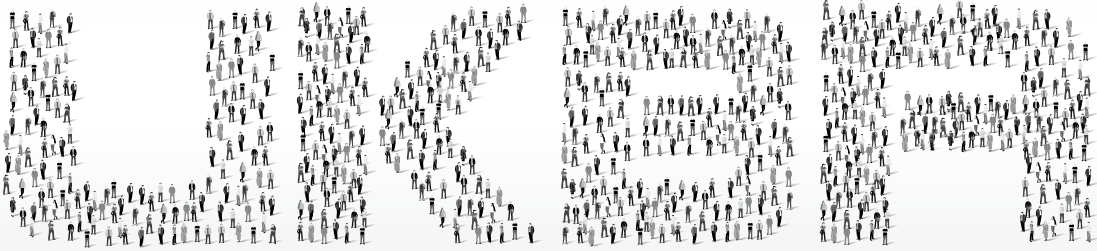
Bu gündemin sağcılara oy kaptırmamak için muhafazakâr partiler tarafından kullanıldığını kabul etsek bile imamların yapması gerekenler neler?

Toplumla daha çok diyaloga girmeliyiz. Dil

konusunda, dünyayı, gençleri daha iyi tanıma konusunda, değişen dünyayı iyi takip etme konusunda ve bu tür tartışmalara olumlu katkılar yapma konusunda kendimizi geliştirmemiz gerek. Eleştirilere tamamen kulakları kapatmak doğru bir yaklaşım olmaz. Ayrıca öz eleştiriyle de kendimizi sürekli geliştirmeliyiz. Ama bizi eleştirenlerin de gençlerle irtibat konusunda ne kadar güzel çalışmalar ortaya koyduğumuzu ve dinamik, çalışkan, dünyayı tanıyan nice imamların olduğunu artık görmeleri gerek.

Ali Mete sordu.

BİZ, EN ACILI GÜNÜMÜZDE 300.000 KİŞİYİZ IN SCHWEREN STUNDEN SIND WIR 300.000

HERKES ÖLECEK YAŞTADIR DER TOD KENNT KEIN ALTER

RESMÎ İŞLEMLER
BEHÖRDENGÄNGE

DİNÎ VECİBELER
RELIGİÖSE VORSCHRIFTEN

NAKİL
ÜBERFÜHRUNG

TESLİM
ÜBERGABE

IGMG Cenaze Yardımlaşma Derneği | Cenaze Hizmetleri

IGMG Bestattungshilfeverein e. V. | Bestattungskostenunterstützungsgemeinschaft (BKUG)

Boschstraße 61-65 | D-50171 Kerpen | T 0049 2237 97930-11 | F 0049 2237 97930-30 | cenaze@igmgukba.org | www.igmgukba.org
Amtsgericht Köln VR 17651 | Kreissparkasse Köln | IBAN: DE37 3705 0299 0149 2829 41 | BIC / SWIFT: COKSDE33

PLURAL YAYINEVİ

www.plural-publications.eu

KUR'ÂN-I KERÎM

IGMG tarafından yayımlanan mushaf-ı şerif.

- ◆ Orta boy – renkli
- ◆ Birinci sınıf lüks kâğıt
- ◆ Gözleri yormayan tasarım
- ◆ Rahat okunan bilgisayar hattı
- ◆ Makrepli ve çift kurdeleli
- ◆ Özel deri kapak

Diğer Yayınlarımız

Çocuk ve Gençlik Kitapları | Boyama ve Etkinlik Kitapları

Ders Kitapları

Giriş Literatürü | İlmî Kitaplar

Eğitim ve Rehberlik Kitapları

Islam-Broschüren

Islam-Faltblätter

Sipariş:
T +49 221 7390441
www.plural-publications.eu
www.kitapkulubu.de

pp
plural publications
Bir **icmc** kuruluşudur.

Gözaltındaki Filistinli Çocukların Sayısı Artıyor

2015 yılının ekim ayından bu yana İsrail'de ve işgal altındaki topraklarda şiddet artarken İsrail hapishanelerindeki genç Filistinli sayısı da yüksek sayılara ulaştı. Kolay hedef olarak görülen çocuklar işgale karşı direnen Filistin halkını caydırmak ve korkutmak amacıyla düzenli olarak gözaltına alınıyor.

ALESSANDRA BAJEC*

İsrail Hapishaneleri İdaresi'nden alınan bilgilere dayanan Uluslararası Filistinli Çocukları Savunma Örgütü (DCIP) ve İsrail insan hakları topluluğu B'Tselem'e göre şu anda İsrail hapishanelerinde gözaltında 18 yaş altı 440 çocuk var ve bunların 104'ü 15 yaşın altında. Bu sayı İsrail ordusunun 2008 yılında elindeki verileri kamuoyuyla paylaşmaya başlamasından beri bildirilen en yüksek sayı.

İsrail güçlerinin tutukladığı Filistinli çocukların sayısı geçen yılın ekim ayından bu yana hem İsrail hem de Filistin tarafından gerçekleştirilen şiddetli saldırı dalgasıyla birlikte ciddi biçimde artış gösterdi. 2015 yılında İsrail'in süregiden zulmü, Mescid-i Aksa çevresinde artan gerginlik ve İsraili yerleşimciler tarafından işlenen suçların karşılıksız bırakılmasına tepki

olarak Batı Şeria ve Gazze'de yaygınlaşan huzursuzluğu müteakiben tutuklanan Filistinli çocuk sayısında artış oldu.

İsrail güçleri geçen yıl neredeyse her gün yaşanan ve yoğunluğu giderek artan şiddet ve saldırılardan bu yana Filistinlilere yoğunlaştırılmış güvenlik tedbirleriyle karşılık veriyor. İsrail tarafından gözaltında tutulan çocukların sayısındaki ani artışa neden olan kitlesel tutuklamalar da bu güvenlik tedbirleri çerçevesinde uygulanıyor. Filistin'in resmî istatistiklerine göre yalnızca 2015 senesinde 929'un üzerinde çocuk tutuklandı ve bu rakam önceki yıllarda tutuklanan çocuk sayısının oldukça üstünde. Aralık 2015'in sonunda ise yaşları 12 ila 15 arasında değişen 116 Filistinli çocuk İsrail tarafından gözaltında tutuldu.

Özelde gençlerin, genelde ise Filistinlilerin tutuklanması genç yaştaki Mohammed Abu Khdeir'in iki yerleşimci tarafından kaçırılarak canlı canlı yakılmasından sonra ayyuka çıktı ve sonrasında Filistinli gençler ile İsrail güçleri arasında Kudüs'te ve Batı Şeria'da çatışmalar patlak verdi.

Uluslararası Filistinli Çocukları Savunma Örgütü (DCIP) Avukatlık Birimi Koordinatörü Ivan Karakashian, "Bu çocuklar İsrail için yumuşak hedef." diyor ve "Çocuklar üzerinde sıkı tedbirler uygulamanız durumunda halkı bütünüyle ele geçirmeniz çoğunlukla daha kolay olur." diye ekliyor.

Avukat Karakashian'ın da iddia ettiği üzere İsraili yetkililer askerî işgale karşı ortaya konacak her türlü direniş bastırmak için bütün yolla-

rı deniyor. Filistinli çocuklar toplu cezalandırma için gerçekleştirilen tutuklama operasyonlarıyla sistematik olarak gözaltına alınıyorlar.

Gençlerin tutuklanması her zaman artan şiddet dönemlerine denk gelmese de bu tür kriz zamanlarında İsrail, genç nüfusun hizaya getirildiğinden emin olmak ve Filistinlilere göz açtırmamak için olası bütün yolları denemeye meyillidir. İsrail güvenlik güçleri tarafından gözaltına alınan Filistinli çocuklar hakkında basına yansıyan raporlar bu korkunç eğilimin nasıl da "olağan" hâle geldiğini gösteriyor.

Mohammed Ghaith, Fadi Abbasi ve Kathem Sbeih; 17 yaşlarındaki bu üç Doğu Kudüslü genç Ekim 2015'te tutuklandı. Bu çocuklar yaklaşık dört yıl idari gözaltında tutulan ilk çocuklar oldular. Bu gençler gözaltı emirlerinin sona erdiği

19 Ocak'ta serbest bırakıldılar.

Geçtiğimiz nisan ayında gözaltına alınan en genç kız çocuğu olan 12 yaşındaki Dima al-Wawi illegal bir İsrail yerleşkesinde adam öldürmeye teşebbüsten İsrail hapishanelerinde iki buçuk ay kaldıktan sonra serbest bırakıldı. Kendisine aslında dört buçuk ay ceza verilmiş olan al-Wawi serbest bırakılması için ailesinin yaptığı başvurular sonrasında ödenen 8.000 Şekellik (2.100 Dolar) tazminat ile ceza süresini sonlandırdı.

Mart ayının başlarında yaşları 14 ila 17 arasında değişen yedi Filistinli çocuk Doğu Kudüs'ün bir mahallesinde İsrail arabalarına taş atmaktan, bir yıldan üç yıl üç aya kadar değişen sürelerle hapis cezasına çarptırıldı. Bu yedi gencin hepsi cezalarının infazından önce sekiz ay ev hapsinde tutuldular.

Filistinli tutsak hakları derneği Addameer'in tahminlerine göre yaklaşık 700 Filistinli çocuk her yıl İsrail Ordusu tarafından gözaltına alınıp, sorguya çekilip tutuklandıktan sonra İsrail askerî mahkemeleri tarafından yargılanıyor. DCIP'e göre dünya üzerinde her yıl yüzlerce çocuğu sistematik olarak askerî mahkemelerde yargılamakta olan başka bir ülke yok.

İnsanları gözaltına almak istisnai bir tedbir olması gerekirken idari gözaltı İsrail tarafından yaygın olarak şüpheli kimseleri tutuklamak, kovuşturma yapmak ve yargılamak için ceza yargılama sistemine bir alternatifmiş gibi kullanılıyor. Ekim 2015'ten beri İsraili yetkililer çocuklara karşı bu tedbirin kullanımını genişleterek gittikçe daha sık idari gözaltı emri çıkarıyorlar.

DCIP Avukatlık Birimi Koordinatörü Karakashian'ın açıklamasına göre, "İsrail, bazı suçlardan sorumlu tutmak yerine çocuklara karşı suç isnadında bulunacağı fakat yeterli delil bulunmayan her durumda idari gözaltını kullanıyor."

Karakashian İsrail'in idari gözaltını keyfi olarak kullanmasına ilişkin şu soruyu soruyor: "Bu çocukların gözaltı süreleri dolduktan sonra nasıl olup da artık birer güvenlik tehdidi olmaksızın çıktıklarını merak ediyor musunuz? Hapiste geçirdikleri birkaç ayda neler değişiyor?"

Esasında yeterli delil olmadığından hiçbir

biçimde tutuklanmaması gereken genç Filistinliler tutuklama emri olmadan şüphe üzerine gözaltına alınıyorlar. İsraili yetkililer daha fazla delil toplansın ve gözaltı emri sona erdiğinde çocukları cezaya çarptırabilsinler diye çocuklara sıklıkla en az üç aylık gözaltılar uygulanıyor.

Addameer'in tahminlerine göre İsrail tarafından gözaltında tutulan Filistinli çocukların sayısı geçen yazdan bu yana yaklaşık üç katına çıktı. İdari gözaltılar ise kovuşturma ya da mahkeme olmaksızın sayısız gözaltını mümkün kılıyor.

Filistinli gençlerin idari gözaltına alınmalarının nedeni net olmasa da yaygın olarak atıfta bulunulan suçlamalar taş atma, molotof kokteyli atma ya da sosyal medyada yapılan "provokasyon"lar.

Öte yandan Filistinli çocukların hakları tutuklama, sorgulama ve gözaltı esnasında pek çok şekilde ihlal ediliyor. DCIP Ocak 2012 ve Aralık 2015 arasında gözaltına alınan 429 Filistinli çocuk vakası belgeledi. Tanıkların verileriyle ortaya çıkan sonuçlar İsrail'in çocukların hapsedilmesine ilişkin endişe veren eğilimini gösteriyor.

Gençler genelde gece yarısı yataklarından alınarak, İsrail askerleri tarafından doğrultulan namlular eşliğinde sürüklenerek gözaltına alınıyor. Vakaların yüzde 97'sinde çocuklar avukatları ya da yetişkin bir aile ferdi yanlarında bulunmaksızın sorguya çekilmiş. Yüzde 88'inde ise tutuklanmalarının nedeni hakkında ve de haklarına dair bilgilendirilmemişler. Oysa gençlerin sessiz kalma hakkı ve soruşturma öncesi bir müdafiyeye ulaşma hakkına sahip olmaları gerek.

İsrail'de hapsedilen çocuk tutuklular, ailelerin büyük çoğunluğu gözaltındaki çocuklarını ziyaret edebilmek için giriş izni alma mücadelesi verdiği için ebeveynlerini genelde üç aylık periyodun sonuna doğru yalnızca bir defa görebiliyorlar. Bu aynı zamanda çocukların tutuklanma, sorgulanma ve hapsedilme süreçlerini herhangi bir destek olmaksızın tek başlarına yaşadığı anlamına geliyor.

Gençlerin yaklaşık yüzde 52'si üç ila on iki ay arasında hapiste kalmış. İlaveten aileleri serbest bırakılmaları için 1.600 Şekel (450 Dolar)

değerinde yüksek meblağlar ödemeye mecbur bırakılmış. Ödemedikleri takdirde ödenmemiş her 1.000 Şekel için her çocuk tutuklu hapiste dört hafta fazladan kalıyor.

66 kadar çocuk itirafa zorlamak amacıyla sorgulama aşamasında tek kişilik hücrede tutulmuş. Çocuklar tecritte yaklaşık 13 gün kalmış.

Hatta bir çocuk 45 gün boyunca tecritte tutulmuş. Karakashian bir yetişkinin iki günden fazla hücre hapsinde kalmasının BM İşkence Özel Raporörüne göre işkence anlamına geldiğine işaret ediyor ve uzun süreli tecride maruz bırakılan gençlerin yaşadığı hasara değiniyor.

Görüşme yapılan 429 çocuktan yüzde 75'i tutuklama ve sorgulama esnasında çeşitli fiziksel şiddet biçimlerine maruz kalmış. İsraili askerlerin başvurduğu kötü muameleler arasında genellikle tokatlama, dövme, tekmeleme ve şiddetle itme var.

Pek çok Filistinli çocuk yetişkinlerle aynı hapisane ve gözaltı kurumlarında tutuklu kalıyor. Çocukların tutuklanması onların zihin sağlığında yıkıcı bir hasara yol açıyor. Tutuklu çocuklar çocukluklarını hızlıca geride bırakıyor ve çoğu bir ya da iki seneye kadar bu travmayı atlatamıyorlar.

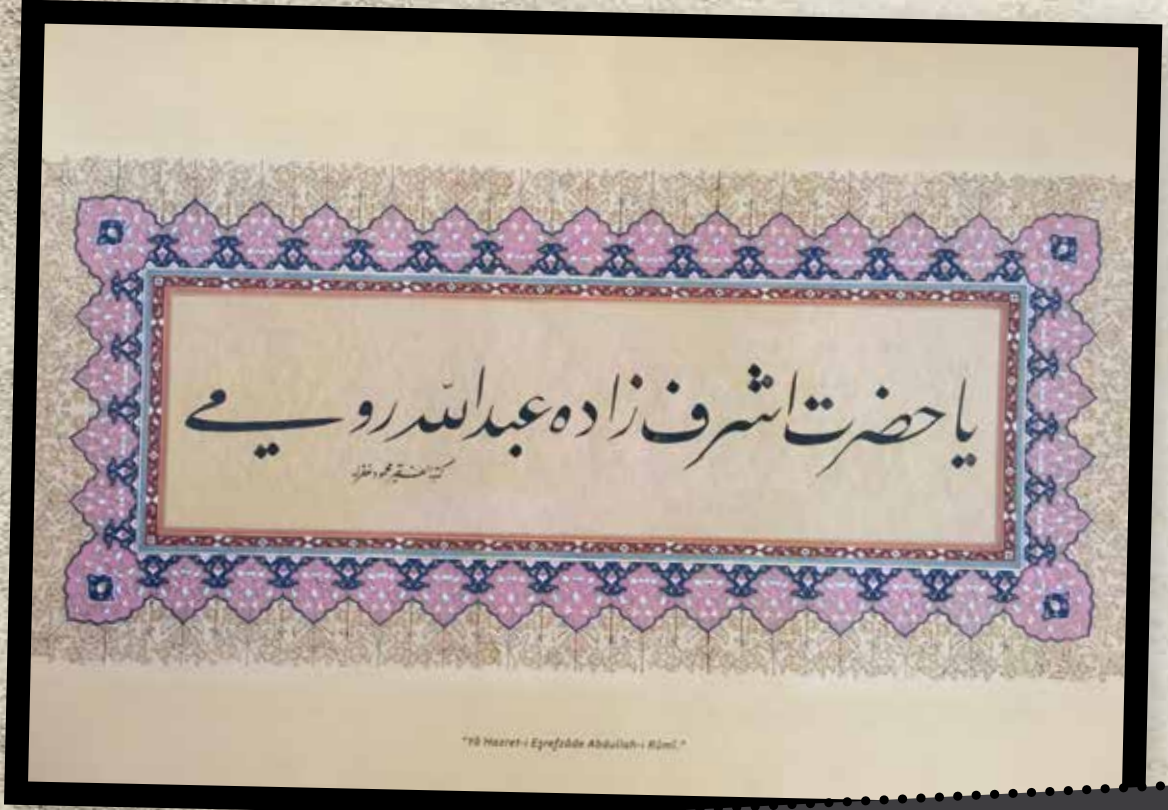
Dahası genç Filistinliler salıverildikten sonra belli bir süre içerisinde başka bir suç işledikleri takdirde kendilerine genelde altı ila on iki ay arasında değişen bir ceza ve yeni suç için de ilave bir ceza veriliyor. Karakashian, "Tecil edilmiş kararlar çocukların başlarına bela oluyor. Çoğu tekrar tutuklanacağı korkusuyla evin, mahalenin dışına çıkmaktan ya da okula gitmekten korkuyor." diyor ve "Şayet yakalanırlarsa hapisteye geçirecekleri süre, muhtemelen ilkinden daha uzun oluyor." diye ekliyor. 2015'te tecilli

ceza süresi çoğu çocuk için iki-üç yıldan beş yıla çıkarılmış durumda.

İnsan hakları örgütleri uzun bir süre idari gözaltı uygulamasına karşı kampanya yürüttü. Nisan sonunda Uluslararası Af Örgütü idari gözaltı uygulamasına derhâl son vermesi noktasında İsrail mercilerine baskı yaparak ceza gerektiren bir suç işlememiş ve uluslararası standartlara göre mahkeme edilmemiş çocukları salıvermeleri, gözaltında bulunan tüm tutukluların aileleri ve avukatları tarafından düzenli olarak ziyaret edilebilmelerine izin verilmesi ve yetişkinlerden ayrı tutulmaları çağrısında bulundu.

DCIP araştırmacılarının gözlemlerine göre gözaltındaki çocukların sayısı son zamanlarda istikrarlı bir şekilde artış gösteriyor. Oysa uluslararası insan hakları hukukuna göre çocuklara gözaltı uygulaması sadece ve sadece en son başvurulacak tedbir olarak kullanılmalı ve gözaltına en kısa süreli ve en uygun alternatifler mevcut hâle getirilmeli. Ancak bu muamele 27'den fazla uluslararası sözleşme tarafından Filistinli çocuklara tanınan korumayı inkâr eden İsrail'de yakın gelecekte artarak devam edeceğe benziyor.

*@AlessandraBajec Kahire merkezli serbest gazeteci. 2010-2011 yılları arasında Filistin'de yaşadı. Metinleri rt.com, CounterPunch ve the Avrupa Gazetecilik Merkezi dergisinde yayımlandı.

Eşrefoğlu Abdullah Rumî

Anadolu insanında Türk-İslam kültürünün şekillenmesinde etkili olan Eşrefoğlu Abdullah Rumî sade ve kolay anlaşılır üslubuyla gönüllere girmiş bir mutasavvıftır.

» HAKAN POLAT

Eşrefoğlu Abdullah Rumî'nin babası damutasavvıftır. Mekke'den başlayarak Suriye, Mısır ve Manisa gibi beldelerde bulunduktan sonra İznik'e yerleşir. Soyu Peygamber Efendimize dayanan Eşrefoğlu Abdullah Rumî'nin 1377'de bu şehirde doğduğu tarihçiler tarafından tespit edilmiştir.

Eşrefoğlu Abdullah Rumî eğitimini farklı batını ve zahiri ilimlerde alır. Padişah Çelebi Mehmet'in medresesinde tefsir, hadis ve fıkıh ile meşgul olur. 40 yaşına kadar ilim peşinde olan Abdullah Rumî kendisini artık tasavvufa adar. Bu nedenle Bursa büyüklerinden Emir Sultan'a gitse de kendisinin yaşlandığını belirten veli tarafından Ankara'da bulunan Hacı Bayramı Veli'ye gönderilir. 40 yaşını aşmış ve bizzat büyük bir âlim olan Eşref-i Rumî nefisini terbiye etmek üzere helaları temizlemekten dahi geri kalmaz. 11 sene eğitim aldıktan sonra İznik'e halife olarak döner.

Akabinde Abdulkadir Geylani'nin beşinci kuşaktan torunu olan Şeyh Hüseyin Hamevi'nin talebesi olarak 40 günlük kısa bir süreden sonra icazet alıp yine İznik'e döner ve başta münzevi bir yaşam sürmeye çalışır. Lakin Hüseyin Hamevi'nin bazı talebelerinin Bursa'ya gelmesi kendisine arzulanmadığı bir ün kazandırır. Birçok kerametinden bahsedilen

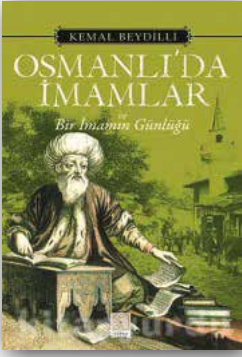
Abdullah Rumî dağlara çekilse dahi sükun bulamaz ve halk arasına karışmaya başlar.

İnsanlar ile yakinen ilgilenir ve halkın dinî eğitimine katkısı olur. Özellikle İznik ve Bursa çevresinde tesiri belli olmaya başlar. Zamanla Kadiriliğe bağlı olan Eşrefiyye tarikatını kurar ve yayar. Özellikle ilmi yaymak için bir eğitim sistemi kurması ona Kadiri-ler çevresinde Pîr-i Sâni unvanını kazandırır. Anadolu insanının Türk-İslam kültürünün şekillenmesinde etkili olur.

Eserlerinde dikkat çekici olan sade ve kolay anlaşılır bir dil kullanmasıdır. Burada asıl gayesinin bir sanat eseri çıkarmaktan ziyade aktarmaya çalıştıklarının muhatabına ulaşması ve etki bırakması olduğu belli olmaktadır. Konu itibarıyla genelde tasavvuf ve dinî öğütler içeren başta Müzekki'n-Nüfûs gibi birçok kıymetli eseri bulunmaktadır. Şiirlerinde ise Yunus Emre'nin büyük etkisi olduğu aşikârdır. Bunların birçoğu günümüze kadar ulaşmış ve bestelenmiş bulunmaktadır.

Eşrefoğlu Abdullah Rumî Hacı Bayramı Veli'nin kızı Hayrunnisa ile evlilik yapar ve Züleyha isminde bir kızı olur. 1470'de vefatının ardından yerine talebesi ve damadı Abdurrahmân-ı Tırsî geçer. Eşrefoğlu Rumî'nin Türbesi İznik'te bulunmaktadır.

Osmanlı'da İmamlar ve Bir İmanın Günlüğü

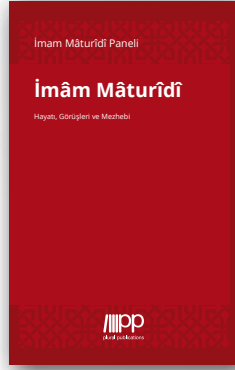

Kemal Beydilli
Yitik Hazine Yayınları

Osmanlı döneminde imam, hatip ve müezzin gibi camilerde hizmet veren kişilerin görev alanlarını ele alan kitap sunduğu arşiv bilgileriyle alanında bir ilk durumundadır. İmamların profillerine dair verilen bilgilerle Osmanlı'nın yıkışının ardından imamlar bağlamındaki değişimlerin de gözler önüne serildiği kitap akademik çalışmalarını Prof. Franz Babinger'in halefi Prof. J. Kissling'in gözetiminde tamamlamış olan Kemal Beydilli tarafından kaleme alındı. İstanbul Soğanağa Mahallesiindeki cami imamının günlüğünde ele aldığı devrin siyasi gelişmeleri, memuriyet görevlendirmeleri ve Soğanağa Mahallesi'nde olup bitenler de kitapta yer alıyor.

nın ardından imamlar bağlamındaki değişimlerin de gözler önüne serildiği kitap akademik çalışmalarını Prof. Franz Babinger'in halefi Prof. J. Kissling'in gözetiminde tamamlamış olan Kemal Beydilli tarafından kaleme alındı. İstanbul Soğanağa Mahallesiindeki cami imamının günlüğünde ele aldığı devrin siyasi gelişmeleri, memuriyet görevlendirmeleri ve Soğanağa Mahallesi'nde olup bitenler de kitapta yer alıyor.

İmam Mâturîdî - Hayatı, Görüşleri ve Mezhebi

PLURAL Yayınevi

IGMG İrşad Başkanlığı'nın gerçekleştirdiği İrşad panellerinin 3. kitap çalışması olan "İmam Mâturîdî - Hayatı, Görüşleri ve Mezhebi" Prof. Dr. Cemalettin Erdemci, Prof. Dr. Cağfer Karadaş, Dr. Ebubekir Sifil ve Dr. Salih Aydın'ın katkılarıyla oluşturuldu. Kitapta

ilk önce tarihî süreciyle kelim ilminin doğuşu ele alındıktan sonra İmam Mâturîdî ve Maturidiliğin tanınması konusu işleniyor, akabinde ise İmam Mâturîdî'nin görüşleri ve mezhebi aktarılıyor. İmam Mâturîdî'nin hayatına ve yaşadığı döneme dair bilgilerin okuyucuyla paylaşılmasının yanı sıra, Ehl-i sünnetin bu büyük müçtehit imamının diğer mezheplere olan bakışı ve kelim ilmine yapmış olduğu katkılar ele alınıyor.

IGMG App

hizmetinizde

İslam İlmihali: Müslümanların İnanç ve Hukuk Öğretisi

Dili: Almanca (Handbuch Islam: Die Glaubens- und Rechtslehre der Muslime) Spohr Yayınevi Ahmad Abdurrahman Reidegeld

Almanca konuşulan alandaki Müslümanların inanç ve hukuk sisteminin anlatıldığı ilmihalde Müslümanların yaşamlarında ortaya çıkabilecek en önemli sorular 4 mezhebe göre ve aynı zamanda alan bilgisini yansıtır şekilde Almanca bir şekilde sunuluyor. Sözlüğü, indeksi ve 832 sayfalık kapsamlı içeriğiyle kitap Almanca müracaat edilebilecek en önemli eserler arasında yer alıyor.

IGMG Hilfs- und Sozialverein e. V. | IGMG Sosyal Yardım Derneği
T +49 2237 92942-17 | F +49 2237 92942-42
www.hasene.org | yetim@hasene.org | f t i s haseneorg

 HASENE
Mazlum ve Mađdurlar İin El Ele

Havale iin banka bilgileri:
Hesap Sahibi: IGMG Hilfs- und Sozialverein e. V.
Banka: Kreissparkasse Kln
IBAN: DE75 3705 0299 0184 2731 64 | BIC: COKSDE 33
Ama: Desteki No veya [Adresiniz], 0002353

Danimarka 300 DKK | İsv 350 SEK | Norve 300 NOK | İngiltere 40 £ | İsvire 65 CHF | Avustralya 55 AUD | Kanada 55 CAD

Yetimi Yetim Bırakma!

IGMG Sosyal Yardım Derneği Yetim Projesi

2016

Bir kelebek u ur

Lass auch du mit deiner Zakat und Fitra einen Schmetterling fliegen

“[...] zekatı verenlerin Rabbleri katında elbette m ukafatları vardır [...]” (Bakara suresi 2:277)

„[...] Siehe, wer die Zakat zahlt, deren Lohn ist bei ihrem Herrn [...]“ (Sure Bakara, 2:277)

“Mallarınızı zek at vermek suretiyle temizleyiniz.”

(Had is-i Şerif)

„Reinigt euer Verm ogen durch die Zakat.“ (Had ith)

*Kurulduđumuz g unden beri zek at ve fitrelerinizi en doğru yerlere ulaştırmıyoruz.
Seit unserer Gr undung setzen wir ihre Zakat und Fitra in bester Weise ein.*

Zek at ve Fitre Kampanyası IGMG Genel Merkezi ile b lgeleri tarafından ortaklaşa d zenlenmektedir. | Die Zakat- und Fitra-Kampagne wird gemeinsam von der IGMG-Zentrale und ihren Regionalverb nden durchgef hrt.

İslam Toplumu Millî Gör ŧ | IGMG – Islamische Gemeinschaft Millî Gör ŧ e. V.
Boschstra e 61-65 | D-50171 Kerpen | T +49 2237 656-297 | F +49 2237 656-229
www.igmg.org | shb@igmg.org | f     igmgorg

 IGMG